

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne branilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Smernice nove vlade

Imenovanje vlade g. dr. Milana Srškića ne pomenja nikake izpremembe v pravicah naše notranje in zunanje politike. Prej bi se moglo reči, da kaže sestava nove vlade celo na še bolj odločno in dosledno izvajanje državne politike v smereh, v katerih se razvija vso dobo političnega preporeda, pričete dne 6. januarja 1929. Srškićeva vlada bo živahno nadaljevala delo po programu, ki je bil očitno v prestolnem govoru, v adresi narodnega predstavništva in v deklaraciji Marinkovićeve vlade. To bo brez dvoma jasno razvidno tudi iz deklaracije, s katero bo sedanja vlada stopila pred obe zbornici narodnega predstavništva.

Ministrski predsednik dr. Srškić je bil med najodličnejšimi člani vseh vlad šestojanuarskega režima, nazadnje v Marinkovićevi vladi minister za notranje posle. Te okoliščine in sama osebnost ministrskega predsednika govore, da bo ostala naša notranja politika neizpremenjena. Ako bi bilo potrebno še kako podčrtanje, bi bilo v tem, da je vodstvo ministrstva za notranje posle prevzel g. Zika Lazić, splošno znani in splošno priznani strokovnjak na področju državne politične uprave, ki ji je nesebično posvetil vse svoje življenje.

Stalnost pa je podana tudi v naši zunanji politiki, ki ji je g. dr. Marinković pridobil v svetu tako velik ugled. Zunanja politika Jugoslavije je že sama po sebi jasna in ravna, saj temelji od nekdaj na iskreni miroljubnosti in mednarodni poštenosti našega naroda, izpričani tudi v najbolj kritičnih položajih. Osebnost jamstvo za neizpremenjeno delo pa je v imenovanju g. dr. Bogoljuba Jevtića za ministra za zunanje posle. Novi minister je diplomat in si je med svojim delovanjem v najrazličnejših panogah diplomatske službe, naposled kot pomočnik ministra za zunanje posle in kot minister dvora pridobil bogate izkušnje, a tudi vpogled v podrobnosti naše zunanje politike.

Da bodo ostale neizpremenjene smernice naše gospodarske, prosvetne in socialne politike, pa izhaja iz okoliščine, da so vsi resorti z malimi izjemami ostali v rokah dosedanjih ministrov. Tako je obdržal v današnjih časih silno važno ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivan Pucelj, dobro znan po svojem delu za kmeta in delavca. Najvažnejša zunanja izprememba je bila izvršena v ministrstvu za trgovino in industrijo, ki ga je zapustil minister g. dr. Albert Kramer, da se more, rešen dolžnosti, ki jih nalaga tako važen resort, povsem posvetiti splošnim vprašanjem državne politike. A za njegovega naslednika je bil imenovan minister g. Ivan Mohorič, ki je s svojim prednikom kot njegov pomočnik že dosedaj najtesneje sodeloval, tako da gre tudi v tem resortu samo za osebno izpremembo.

Značilnost nove vlade je imenovanje treh ministrov brez portfelja. Poudariti je treba veliki pomen dejstva, da sta dva tako izkušena in odlična politična voditelja, kakršna sta gg. dr. Kramer in Maksimović, osvobodjena skrbi in rednih dolžnosti resortnih ministrstev. Posvetila se bosta sedaj lahko z vsemi silami splošnim držav-

nim vprašanjem, predvsem gospodarskim in političnim. Posebej smo še o ministru drju. Kramerju prepričani, da se bo odslej še z lepšimi uspehi lahko zavzemal za specialne interese dravske banovine, ki so imeli že doslej v njem gorečega in tudi uspešnega zagovornika. Njemu

in g. Maksimoviću ob strani bo stal tretji minister brez portfelja g. dr. Karamehmedović, znani in ugledni voditelj bosanskih muslimanov in obenem iskren Jugosloven.

Tako sestavljena bo nova vlada s še večjim navdušenjem nadaljevala dosedanjo državno politiko, temelječo na gospodarski vzajemnosti, socialni pravičnosti in edinstvu države in naroda.

O zdravju kmetijstva (Dopis s kmetov)

Povsod slišimo, da se znanci povprašujejo, kako je z zdravjem, kadar se srečajo.

Poglejmo, kako je z zdravjem našega gospodarstva! Slabo je z njim. Čimdalje več mazačev, padarjev in zdravnikov se zbira okrog našega bolnega gospodarstva. Kmetu prižigajo mrtvaško svečo, sami se pa hlinijo: «Tudi mi pojdemo, smo pač vsi na tej poti.» Nič prav pa ne verjamejo v svojih srcih, da govore vendar resnico.

Česa vsega še niso priporočali ubogemu kmetiču za ozdravljenje. Vsak je prišel s svojo živo vodo. Eden je prodiral s krompirjem v plombiranih vrečah, drugi naglašal potrebo zidanja vzornih hlevov in uvažanja novih mlečnih pasem, tretji pa hitel dokazovati edinozveličavno zeleno vejo — pitanje pršutnikov. A se je izkazalo, da je krompirja povsod na pretep. Že pri sedanjih nizkih stroških ne moremo govoriti o dobičku v govedoreji. Kako bi prenesle naše kmetije nove izdatke za vzorne hleve in kje vzeti potrebni denar, pa nobeden teh prerokov ni vprašal. Kam bomo z mlekom in mlečnimi izdelki od novih pasem, kjer molze ena krava za dve domači (žre pa za štiri)? Vsi časniki in časopisi so vse leto polni mlečne krize. Najbolj ga je pa polomil tisti, ki ima patent za strokovnjaka in je izračunal pri 11tedenskem pitanju pršutnikov lepih 250 dinarjev čistega dobička od vsakega repa. Za rejo je vzel parjen krompir, pri stroških pa je računal sirovega. Prosili bi ga samo, naj nam zaupa tudi skrivnost, kako se spravi hrana, ki jo priporoča, namreč parjen krompir, brez stroškov v kotle, se tam zastonj spari in spravi v svinjak ter kakšna naprava nadomešča na-

stiljo. Je pač hudo, če se dela račun brez krčmarja ali po naše: goji umna svinjereja brez delavcev, kurjave itd. Na papirju lahko gojimo tako tudi izumrle dinozavrije.

Neki drugi čudodelnik je prinesel novo zdravilo. Pokazal ga je javno in samozavestno vprašal: «Kaj pravite?» On namreč pravi, da ni treba nič tarnanja in javkanja, ampak treba se je le vedno prepričevati in si dopovedovati: «Boljša se!» Prav tak se mi zdi ta nasvet, kakor so ga dali sosedje tistemu, ki se je črešenj preobjedel, češ, naj se dá porajtljati. Ko je bil tesno povezan v verigo, so ga vprašali, ali je kaj boljše, «Da bi bilo boljše, sicer ne čutim, bolj varno pa je», jim je bolnik odgovoril.

Povedati moramo kar odkrito, da takih zdravnikov z lažnimi zdravili in uspavalnimi praški ne potrebujemo. Jasnost potrebujemo za bodočnost, ne pa tolažbe. Vsi vemo, da naš gospodarski, posebno pa kmetijski položaj ni dober. Kakšno pot pa naj uberemo v našem kmetijstvu? «Živite, kakor bi jutri umrli, delajte pa, kakor da večno živeli», je svetoval slaven pridigar zbranim vernikom. Prav taka je pot našega kmetijstva v letih krize. Skromno živeti v vseh prilikah, varčevati in štediti pri dinarjih in ne šele pri stotakah, zraven pa se brigati za strokovno in splošno izobrazbo, ki jo nudijo v obilni meri strokovna predavanja in natisnjena beseda. Kdor je nevarnost spoznal, jo je že napol premagal. Edina naša obramba in končno upanje na zmago so zdrava skromnost, varčnost in kulturni napredek. V deželi so hudi časi, ki zahtevajo zdravih in pametnih ljudi.

Naši državni dolgovi

Vsi jugoslovanski listi so te dni objavili podatke o višini naših državnih dolgov na dan 1. julija 1932. Po teh podatkih znaša konsolidirani državni dolg 38-8 milijard dinarjev. Od te vsote odpade le šest milijard na notranje dolgove. Za odplačilo obresti in letnih obrokov inozemskih dolgov je določenih v tekočem proračunu 1277 milijonov dinarjev, za notranje dolgove pa 308 milijonov dinarjev. Iz teh podatkov tudi sledi, da bi se z inflacijo (znižbo vrednosti denarja z zvišbo obtoka bankovcev) ne rešili dolgov, kakor so se jih rešile nekatere države, v katerih so prevladovali notranji dolgovi. Naš državni proračun je že itak zelo obremenjen z izdatki in vračilom dolgov in mi tega bremena ne moremo znižati, dočim je vsepovsod bila izvedena globoko segajoča omejitev izdatkov. Nasprotno opažamo celo, da se izdatki za državne dolgove večajo.

Breme naših državnih dolgov se nam zdi posebno hudo v časih gospodarske krize. Naši dolgovi so bili, če jih smemo tako imenovati, političnega značaja ter so bili le deloma investicijskega (graditeljskega) značaja. Zato od njih narodno gospodarstvo ni imelo vidnih uspehov. Jasno pa je, da po tej poti ne smemo iti dalje, če ne bodo šli roko v roki s povečanjem dolgov tudi povečana proizvodna moč in dosledno tudi davčni dohodki države. Prva naša naloga mora biti okrepitev domačega tržišča. Le tako bo mogoče, da postanemo gospodarsko, denarno in politično neodvisni od inozemstva, kar mora biti cilj naše gospodarske politike. Vsekakor je bolje, izhajati brez novih posojil. Nasprotno se pojavlja celo potreba, da nam upniki zmanjšajo breme. Že prihajajo glasovi, ki poudarjajo potrebo znižanja političnih dolgov. Če se črtajo, odnosno znižajo pre-

jemki naše države iz inozemstva, kakor se je to zgodilo z nemškimi reparacijami, od česar smo imeli izgubo, je pravilno, da se država posluži svoje pravice in zahteva tudi znižanje obresti in letnih obrokov od drugih svojih plačil v inozemstvu. Po vsem sodeč, bo tudi to vprašanje kaj kmalu na vrsti. Pri tem ugotovljamo, da je naša država v nasprotju s slabimi zgledi naših sosedov do sedaj vršila plačevanje svojih posojil doma in v inozemstvu pravočasno in v redu ter ima kot točen dolžnik pravico, zahtevati tudi olajšave v časih gospodarske krize.

Danes so nastopili v svetovni trgovini taki pretresi, da je odpravljena nekdanja uravnoteženost plačilnih bilanc. Izmenjava dobrin je padla prav nizko. Kreditni odnosi so prenehali, tako da je nastala potreba izravnavanja trgovinske bilance, kajti doslej je v manj razvitih državah pritek inozemskega kapitala omogočal veliko pa-

sivnost trgovinske bilance, to se pravi, veliki uvoz tujih proizvodov. Sedaj je padel tudi dotok drugih dohodkov: od tujskega prometa, pomorskih voznin, zaslužka naših delavcev v tujini itd. Med izdatki naše plačilne bilance pa so največja postavka poleg obrokov inozemskega kapitala, ki so se deloma tudi zmanjšali zaradi slabšega poslovanja podjetij, v katerih so udeleženi inozemci, izdatki za državne dolgove v inozemstvu, ki znašajo, kakor že rečeno, na leto eno in četrt milijarde dinarjev. Ta vsota pa je ostala neizpremenjena in zato je prav upravičeno temeljito predrugačenje, ker takih zneskov ne zmoremo. Iz vseh teh razlogov je razumljivo stališče Jugoslavije glede nemških reparacij. Vendar tu najbrže zaradi koristi velesil do takih sklepov, ki bi omočali razvoj, kakršen je bil doslej, ne bo prišlo. Zato bo treba iti po drugih potih, ki so bila že označena v izvajanjih naših vodilnih državnikov.

govorom opozoril, da so prejšnji govorniki iz raznih krajev domovine najbolje povedali, kaj pomeni naša narodna in državna skupnost in da zaradi tega njemu ni treba še posebej poudarjati, kaj bi se utegnulo pripetiti, če bi šlo po željah brezvestnih hujskačev, ki sedaj na raznih utihotapljenih lepakih govore o samostojni Sloveniji. Vsi ljudje, ki v slovenskih krajih že od nekdaj delajo, živijo in umirajo za svobodo in napredek, so trdno prepričani, da ni slovenske bodočnosti brez bratskega sožitja s Hrvati in Srbi, brez naše narodne in državne skupnosti, ki je oživitvorila vse ideje jugoslovenskih borcev in mučenicov.

Pozdravne brzojavke so bile odposlane ministrskemu predsedniku g. drju. Milanu Srskiću in gg. ministrom dr. Albertu Kramerju, Ivanu Puciju in Ivanu Mohoriću.

Ob koncu je bila sprejeta daljša resolucija, ki poudarja neomajno zvestobo brezkompromisnemu jugoslovenstvu ter pozivlje JRKD, naj posveti posebno pozornost jačanju obmejnih srezov in omiljenju gospodarske stiske. Resolucija izraza poslancu drju. Rapetu in vsem ostalim članom narodnega predstavništva, zlasti pa vsem ministrom iz dravske banovine, popolno zaupanje in zahvalo za dosedanje delo.

Ob pol 10. je predsednik zborovanja notar g. Tavzes zaključil krasno uspeli manifestacijski shod s pozivom k nadaljnjemu složnemu in odločnemu delu. Zborovalci so ostali še dolgo zbrani ter so živahno komentirali posamezne govore in podčrtavali, da v prejšnjih časih ni bilo nikdar tako resnih in treznih shodov, kakršen je bil današnji. Obkolili so narodne poslance ter jim izražali svoje priznanje in zahvalo, obenem pa tudi potožili svoje križe in težave. Po skupnem kosilu so se poslanci ob pol 2. odpeljali v Cerknico, kjer se je vršil še večji shod.

Zborovanje v Cerknici je otvoril predsednik sreske organizacije, notar g. Tavzes, ter podal besedo po vrsti vsem navzočnim narodnim poslancem. Zborovalci so govornike često prekinjali z navdušenim pritrjevanjem ter jih nagradili z dolgotrajnimi in viharnimi vzkliki. Posebno toplo so pozdravili svojega poslanca doktorja Rapeta, ki je tudi tu podčrtal navzočnost narodnih poslancev iz južnih krajev kot dokaz, da je vse, kar pošteno trisli in ljubi svojo domovino, v taboru JRKD.

Razmah naše stranke po vsej banovini

DVOJE VELIČASTNIH SHODOV OB DRŽAVNI MEJI.

V logaškem srezu sta se vršila preteklo nedeljo shoda JRKD, ki sta se iz lastnega nagiba pretvorila v veliki narodni manifestaciji jugoslovenske misli in državlanske zavesti. Logaški srez je znova pokazal, da je kot najbolj jugozapadni v naši državi zvest čuvar državne meje in da ne bo nikdar dopustil, da bi kdorkoli napadal ali blatil Jugoslavijo.

Na povabilo poslanca logaškega sreza gosp. drja. Staneta Rapeta so posetili ta srez tudi poslanci drugih banovin. Zal, so bili mnogi najavljenih poslancev zadržani, tako da sta se udeležila shodov v Starem trgu in v Cerknici samo gg. dr. Svetislav Hodžera, poslanec pečkega sreza v Južni Srbiji, in dr. Živan Lukić, poslanec niškega sreza, izmed poslancev dravske banovine pa je prišel na shod poslanec g. Josip Benko iz Murske Sobotice.

Povabljeni narodni poslance je najiskrenejše pozdravil Logatec kot središče sreza, za njim pa tudi ni zaostal Rakek. Prav živahno je bilo pozdravljanje tudi v starodavnem notranjskem mestu Ložu. V Starem trgu je bil manifestacijski shod, ki ga je otvoril in vodil preizkušeni narodni borec, notar gosp. Ivan Tavzes iz Logateca. Narodni poslanec g. dr. Svetislav Hodžera je mnogoštevilnim zborovalcem sporočil pozdrave naroda iz Južne Srbije ter jih glede

na skupno nalogo braniteljev državne meje pozival, naj v slogi in bratski ljubezni posvečajo vse svoje misli in vse svoje delo bodočnosti domovine, ki je lahko srečna samo v bratskem sožitju. Narodni poslanec g. Josip Benko iz Murske Sobotice je zborovalcem obrazložil težko gospodarsko stanje, delo vlade in narodnega predstavništva za omiljenje teh težav in za rešitev iz hudega položaja. Iz njegovega poročila je bilo razumeti, da je temelj naše bodočnosti samo nesebično in bratsko urejanje naše države, ki ima sicer v posameznih delih razne posebno važne naloge in zahteve, ki pa se vse dajo rešiti le z bratsko ljubeznijo. Poslanec niškega sreza g. dr. Živan Lukić, je zbranemu narodu govoril iz duše, ko je dejal, da tam, kjer so njega izvolili, ljudje dela že od nekdaj ne marajo verških in plemenskih razprtij. Danes je srečen, da lahko govori o težnjah delovnega ljudstva tudi iz hrvatskih in slovenskih delov države, ki jih vežejo žrtve narodne svobode, brez katere si ni mogoče misliti narodnega gospodarskega napredka. V imenu dalmatinskih Hrvatov je govoril g. dr. Branko Alujević, ki je poudaril, kako naša državna in narodna skupnost seza v življenje vsakega moža dela in so tako popolnoma neosnovane vse nakane protivnikov naše državne skupnosti, ki so obenem tudi nasprotniki naše narodne svobode. Domači poslanec gospod. dr. Rape je navdušene zborovalce le s kratkim

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

Zaman je upal, da bo v pijači pozabil na ljubezen. Cilkina podoba je še jasneje zalebdela v njegovi duši.

Nekdaj je omenil v krčmi svojemu zancu Tilnu:

«Nehati bom moral. Bojim se, da se bom res zapil in izgubil. Če mati so opazili, da preveč krokam. Oženiti se bom moral, ni drugače.»

«Pametno govoriš. Vidiš, to je prava beseda! Kdor je za zakon, naj se čimprej oženi. In ti si fant za zakonski stan. Tudi streho imaš in veš, kje bosta spala, pa kos zemlje imaš tudi. Če bo žena žalostna, ji boš pa zaigral in zapel, da ji bo laže v duši. Da, da, le oženi se, prijatelj! Jaz bom pa vedno sameval, ker sem samo ubog hlapec!> mu je odvrnil Tilen.

Izpraznil je kozarec in nadaljeval:

«Ali si že kaj premišljal, katera bi bila zate?>

Kregec ga je zamišljeno pogledal:

«Ne! Na to pa nisem mislil, kako vendar, če mislim samo na Cilko, ki jo še vedno ljubim.»

Tilen ga je zasmehljivo pogledal in zamahnil z roko.

Kregec pač ni čutil, da je tudi Tilnovo srce gorelo za lepo Cilko, čeprav je lazil za drugimi ženskami. Le približati se ji ni upal. Sicer je pa bil znan ženskar in pošteno bi jih skupil, če bi izkušal priti z njo v dotiko,

Na mah je pograbil Kregca za ramo in mu rekel:

«Veš, kaj ti povem? Za tebe bi bila tale Gabronova Marina. Ni napačna ženska, res ne!»

Marina je bila vaška šivilja. Šepetali so o nji, da je precej lahka ženska. Kaj gotovega ni vedel nihče. Tilen je sam skrivaj zahajal k nji in imel z njo ljubavno razmerje. Zeniti se pa ni maral. Bil je prepričan, da nista za skupaj. Sploh je pa imel zelo nestanovitno značaj. Ni se maral vezati z zakonom, ker je vedel, da bi ženo kmalu zapustil.

Zdaj je svetoval Marino Kregcu. Upal je, da ga dekle vzame. O sebi je bil prepričan, da bo toliko pošten, da jo bo pustil pri miru, če se poroči. Obenem ga je pa veselila misel, da se bo Marine otresel, ne da bi imel kake težave.

Kregec je bil ta dan čudne volje. Vsako bi vzela, že zavoljo Cilke, da bi manj trpela, saj je vedel, kaj se godi na Trojanovem. Prišel je izpraševati Tilna o Marini. Hlapec jo je hvalil na vse pretege. Lagal je, da sta si še nekaj v sorodu in da bo tudi on prej omenil, da se Kregec zanjo zanima.

In godec je sklenil, da bo zasnubil Marino. Navidezno jo je poznal, saj ni bila napačna ženska, in prepričan je bil, da bosta lahko skupaj živela.

Če se je pa spomnil Cilke, ga je zbolelo srce. Toda zatiral je v sebi bolečino in si dajal pogum.

Tilen je res sam najprej govoril z Marino. Svetoval ji je, naj bo pametna in naj ne zavrže tako poštenega in dobrega snubca, kakršen je Kregec. Pripomnil je, da je zdaj med njima — Tilnom in njo — vse končano, da je zadnji čas, da se izpametujeta in pričneta resno živeti.

Marina se je nekaj cmerila.

Hlapec se je razburil:

«Bodi pametna! Kaj hočeš z menoj? Pozabiva, kar je bilo. Misli na svojo bodočnost! Lepo boš živela poleg Kregca. Pa glej, da mu ostaneš zvesta in da ne boš pričela frčati okoli, kakor je tvoja navada! Dober človek je in lahko ga boš osrečila, če boš hotela.»

Našobila se je in mu pokazala hrbet. Pa je bila lahkomišelnost kakor Tilen. Ko je odhajal, sta se že pobotala. Obljubila mu je, da bo poročila muzikanta.

Ko ji je pri slovesu stisnil roko, ga je čudno pogledala.

«Ta baba je vrag! Menda vendar ne bo še v zakonu silila za menoj?» je mrmral Tilen, ko je hitel čez travnik.

Kregec se je kmalu oglasil pri Marini. Kar takoj sta vse uredila. Sklenila sta napraviti poroko že v teku štirinajstih dni.

Pričelo se je mrzlično pripravlanje za svatbo.

Kregec je hodil okoli kakor v morečih sanjah. Vesel je bil in žalosten obenem. A ni si vedel drugače pomagati.

Marino je večkrat zalotil, ko je zamišljeno strmela s poročno obleko v naročju skozi okno,

Dornova. Na Petrovo se je vršil pri nas javni shod v gostilni g. Rateka. Poročal je narodni poslanec g. Petovar Lovro. Za shod je bilo veliko zanimanje in se ga je udeležilo preko 130 vaščanov in okoličanov. Govornik je izčrpno orisal položaj v državi, nas pozival k stvarnemu in pozitivnemu delu ter odločno pobijal razne neresnične in alarmantne vesti, ki jih širijo nekateri brezvestneži. Njegova izvajanja je občinstvo sprejelo z navdušenim odobravanjem.

Kotlje pri Guštanju. V nedeljo 10. t. m. smo osebno spoznali svojega narodnega poslanca inž. Pahernika, katerega shod smo lani pred volitvami še omalovaževali. To pot se je zbralo kmalu po cerkvenem opraviilu nad 60 kmetov in nekaj delavcev iz sosednega Guštanja, ki so z veliko pozornostjo sledili zanimivim in mirnim besedam g. poslanca, ki je orisal politični položaj, delo vlade in narodne skupščine.

Kranjska gora. Predpreteklo nedeljo je bil pri nas izredno dobro obiskan shod JRKD, ki ga je otvoril notar g. dr. Grašič. Pozdravil je zborovalce, narodnega poslanca g. Milana Mravljeta in g. župana Ažmana iz Lesc; nato je prečital brzojavko narodnega poslanca za radovljiški srez, ministra za trgovino in industrijo, g. Ivana Mohoriča, ki se je opravičil, da mu je zaradi prejšnji dan zvečer izvršenega imenovanja za ministra nemogoče udeležiti se shoda. Vsi navzočni zborovalci so vest o imenovanju svojega poslanca za ministra sprejeli z velikim veseljem. Narodni poslanec g. Ivan Mravlje je v temperamentnem in preglednem govoru očrtal politični položaj. Pojasnil je pomen 6. januarja in nato razpravljaj o nekaterih skupinah, ki so takrat same sodelovale, kesneje pa iz gole strankarske sebičnosti teptale, kar so poprej pomagale ustvariti. Zlasti pazljivo so sledili poslušalci govorniku, ko je razpravljaj o sedanjih gospodarskih krizi, ki jo še posebno hudo občutimo prav pri nas. Zlobni ljudje širijo med narodom razne laži in položaj le še slabšajo. Nedostajanje državne zavesti in državnega ponosa sta v veliki meri skrivna naših gospodarskih neuspehov. Gospod župan Ažman je obrazložil potrebe gorenjskega prebivalstva zlasti glede kmetijske šole in tujškega prometa. Na predlog notarja g. dr. Grašiča so bili poslani s shoda brzojavni pozdravi ministrom drju. Kramerju, Ivanu Mohoriču in Ivanu Puelju. Nato je bil izvoljen krajevni odbor. Gg. Mravljetu in Ažmanu se je zahvalil g. notar dr. Grašič, poudarjaje potrebo združitve

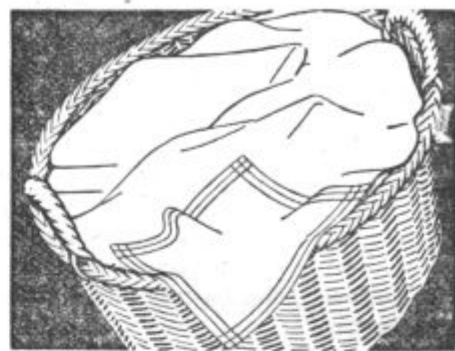
vseh nacionalnih sil k stvarnemu organizatornemu delu ter zaključil shod, kakršnega pri nas še nismo imeli.

Mojstrana. Preteklo nedeljo se je vršil ob lepi udeležbi ustanovni občni zbor JRKD. Besedo je povzel g. dr. Capuder iz Ljubljane, ki je v imenu banovinskega odbora pozdravil navzočne, orisal v vznešenem in globoko zasnovanem govoru najvažnejše politične momente pred 6. januarjem 1929. in po njem ter pojasnil smernice nove organizacije. V imenu sreske organizacije je pozdravil prisotne g. Markovič z Jesenic. Nato je sledil temperamentni govor poslanca g. Mravljeta, a naposled je apeliral na složno delovanje leški župan g. Ažman. Zborovalci so izvajanjem vseh štirih govornikov pazljivo sledili in jih nagradili z burnim pritrdjevanjem. Zboru je prisotstvoval tudi sreski načelnik g. dr. Vidmar. Odboru predseduje župan g. Gregor Klančnik.

Mokronog. K nam so strankini odborniki prišli, ko se je vršila baš velika svečanost: gasilno društvo je proslavljajlo svojo 50letnico in obenem razviljo svoj prapor. Gospod poslanec Drmelj se je udeležil s svojimi spremljevalci lepe svečanosti ter zabil z najboljšimi žetjama zlati žebelj v novi prapor, znamenje ljubezni do bližnjega. Popoldne je bil javen shod v gostilni g. Deua. Ljudi se je zbralo toliko, da niso mogli vsi v prostane sobe, marveč so poslušali tudi ob odprtih oknih. Shodu je predsedoval bivši poslanec gosp. Ivan Majcen, govorili pa so gospodje dr. Zajec, narodni poslanec Drmelj, Ivan Majcen in Oton Ambrož. Poslanca Drmelja so, skušali nekateri nahujskanci motiti, vendar jim je takoj tako krepko odgovoril, da so prav kmalu utihnili. G. Majcen je obširno razpravljaj o političnih razmerah v Mokronogu in o težkem gospodarskem položaju. Naposled je bil izvoljen še nov krajevni odbor JRKD, ki ga vodijo predsednik Ivan Deu, tajnik Grahek in blagajnik Penca.

Št. Rupert. Prejšnjo nedeljo je bil lep shod v št. Rupertu, kamor so preko Sevnice prišli tudi gg. nar. poslanec Alojzij Drmelj, podpredsednik sreskega odbora, župan Anton Polanec iz Radeč, tajnik banovinskega odbora dr. Marjan Zajec iz Ljubljane, iz Krškega pa predsednik sreskega odbora Anton Gliha in tajnik Oton Ambrož. Na shod, ki je bil na trgu pred cerkvijo po rani maši, se je zbralo več sto mož in fantov. Predsednik krajevne organizacije, g. Jožef Lulek, je toplo pozdravil zborovalce, narodnega poslanca in druge goste. Prvi je govoril gospod

"Čisto in dišeče je - perilo!" - ker je vedno oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

OT. 4. 10. 32

dr. Marjan Zajec, ki je zlasti očrtal ogromne razlike med nekdanjim in novim političnim življenjem. Narodni poslanec g. Drmelj se je najprej zahvalil zvestim volilcem, ki so 8. novembra v tako lepem številu oddali svoje glasove za njegovega sokandidata in s tem doprinesli k sijajni zmagi narodne in državne misli. Poročal je nato o koristnem delu narodne skupščine za kmečki stan in pojasnil razne zakone. Zborovalci so pozorno poslušali govornike in se jim zahvaljevali z živahnim odobravanjem. G. poslanec se je še več časa razgovarjal z volilci, ki so se zanimali za agrarno reformo, potem pa se s svojimi spremljevalci odpeljal proti Mokronogu. Spotoma so se oglasili pri uglednem in priljubljenem, sivolasem narodnem borcu g. Francu Zupančiču, ki je obljubil, da bo tudi letos sodeloval pri kmečkem prazniku na Krškem polju.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

In naposled je prišel dan poroke. Povabila sta tudi Tilna.

Kregec pa ni ničesar slabega mislil. Imel je vse ljudi za poštene. Niti sanjal se mu ni, da je imela njegova nevesta prepovedano znanje s Tilnom.

Ko je sedela Marina poleg ženina, je začuden opazil, da ji sili pogled vedno za Tilnom. Če ga ni bilo v sobi, je takoj vprašala zanj.

Ko so bili svatje nekoliko dobre volje, so zaplesali.

Kregec je sam odšel na zrak. Dušilo ga je. Tako mučno in tesno mu je bilo. In srce ga je bolelo, kakor bi ga ščipale nevidne klešče.

Počasi je korakal po travniku in gledal v nebo. Visoko v daljavi je zasijala nova, svetla zvezda. Nasmehnila se je:

«Morda me vendar čaka košček sreče? Morda je ta zvezda moja?»

Komaj se je porodila misel, je zvezda ugasnila.

Počasi in tiho se je vračal. Ko je šel ob češnji za hišo, je videl, da sloni tam Marina. Poleg nje je bil Tilen. S hrbiti sta bila obrnjena k njemu. Čul je Tilna, ki ji je rekel:

«Rekel sem ti že, da bodi zdaj pametna. Kaj lažiš za menoj ven, saj se Kregec takoj vrne! On je poštenjak. Vesela bodi, da si ga dobila! Mene pa pusti!»

Zdaj se je godcu na mah vse razjasnilo. Hudo spoznanje mu je presunilo srce. Najrajši bi glasno zakričal od bolečine. Takoj prvi večer zakona je moral nehote slišati, da žena sili za drugim.

Zalosten se je vrnil med svate. Opil se je, da sam ni vedel, kdaj ga je žena spravila v posteljo.

Tako je praznoval nesrečni Kregec svojo poročno noč.

Po tej poroki se staremu Trojanu res ni več tako mudilo, da bi omožil hčer. Zavaljo godca je bil zdaj pač brez skrbi in oddahnil se je, ko je zvedel, da je za njegovo hčer izgubljen. Nekaj časa je spet pustil Cilko pri miru.

Ona je pa dobro poznala svojega očeta. Vedela je, da bo le nekaj časa miroval. Bil je pač ponosen in mogočen, želel je imeti zeta pri hiši in vse urejeno, preden zatisne za večno svoje oči. Svojo zemljo in svoje bogastvo je ljubil bolj kakor srečo svoje edinke. Bil je suženj svojega imetja in hotel je vanje zaslužniti tudi druge.

Ker se Cilka ni kmalu poročila, je bil Kregec vesel. Upal je, da zdaj stari miruje, in to je bilo njegovo zadoščenje.

Sam je ostal nesrečen. Njegova Marina je bila pač vedno stara. Niti sramovala se ni preveč pred njim. Za Tilnom je sama stikala. Mladenič se je je pa-odslej izogibal.

Godce je molčal. Vedel je, da je splaval v deročo reko, ki ga nese dalje in dalje. Slutil je, da prileti enkrat njegov čoln ob skalo in se razleti. In tega se je bal. Prepričan je bil, da bo Tilen enkrat spet podlegel njejnemu čaru in da bo on, njen mož, doživel očitno sramoto, ko se mu bodo rogali ljudje in kazali s prstom za mozem, ki ga žena za hrbitom vara.

Tega se je bal in molče je trpel.

IX.

Minilo je osem let.

Čevljar Kregec je še vedno godec. Zdaj ni več tako osamljen. Dva sina ima, sedemletnega Mihca in šestletnega Frančka.

Njegova prijazna hišica še vedno stoji tam ob reki.

Nedeljsko popoldne je. Solnce sije. Zarki se igrajo po polju, skačejo čez vrhove visokih lip in se zrealijo v vodnih valovih.

Reka še smeje. Valovi šume prijazno in vabljivo.

Kregec sedi pod lipo. Skoro nič se ni izpremenil. Njegov obraz je zamišljen in resen.

Poleg njega sedita sinova in ga gledata. Oglaš se Mihec:

«Oče, kajne da je bila večerajšnja svatovščina taka, kakršna še nikoli nobena v naši vasi? Sosedov Urbanek mi je danes tako rekel.»

Kregec mu mirno odvrne:

«Da, dà, res lepa je bila!»

«Zakaj pa niste večeraj na svatbi zapeli? Večkrat pojete doma in na svatovščinah. Večeraj ste pa samo svirali na gosli in harmoniko ste trikrat potegnili. Zapeti pa niste hoteli, je nadaljeval Mihec.

Oče ga je žalostno pogledal:

«Fantič! Ne brigaj se zame! Mene si pač videl, a sebe si pa kar pozabil. Čakaj, bom jaz malo povprašal, ne pa ti, ki nimaš pravice, da bi povpraševal očeta kakor kak orožnik. Najrajši bi ti nategnil ušesa, saj zaslužil si, da bi ti jih! Ze

Gasilsko zborovanje v Ljubljani

Jugoslovanska gasilska zveza, obsežajoča vse gasilce Slovenije, je imela preteklo nedeljo v ljubljanskem Mestnem domu svoje glavno redno letno zborovanje, ki se ga je udeležilo okoli 100 odposlancev.

Število novoustanovljenih društev se je zvižalo proti lanskemu za 25, tako da šteje zveza ob času 750 društev, ki imajo nad 22.000 rednih članov. Z ustanovitvijo novih gasilskih žup v Črnomlju, Dolnji Lendavi, Ložu, Murski Soboti in Šoštanjcu se je število žup dvignilo od 39 na 44.

Zbor je proučeval načrt o nanovo se snujoči zavarovalni zadrugi sv. Florijana v Ljubljani, ki bo začela poslovati, čim bo priglašeni najmanj 1000 združnikov.

Lani je bilo razdeljenih rednih podpor iz dvo odstotnega gasilskega sklada v znesku 504.730 Din. Po sklepu odborove seje z dne 28. decembra l. l. je predlagalo za letos predsedništvo za vsako društvo kvoto po 800 Din, župam od vsakega društva za nadzorstvo in upravo 70 Din, zvezi k upravnim stroškom podporo 30.000 Din, za nadzor župam 10.000 Din, za novoustanovljena društva dodatek 50 odstotkov po 400 Din. V minilem poslovnem letu je kraljevska banska uprava na posebne prošnje razdelila: iz enoodstotnega gasilskega sklada 433.355 Din, iz dvo odstotnega gasilskega sklada 244.400 Din, skupaj 677.755 Din.

Gasilstvo je prvenstveno izmed vseh kulturnih in humanitarnih društev poklicano, sejati v srca sodržavljanov pravo strpnost, širiti slogo in bratstvo kot panoge one nesebične ljubezni do bližnjika, katerim posvečamo vso svojo plemenito dobrodelnost.

Na zborovanju se je razpravljalo o otroškem naraščanju v gasilskih društvih. Take naraščaje imajo gasilska društva na ljubljanskem barju, v Trbovljah in v Zagorju. Starosta Turk je izrazil svoje mnenje, naj naraščaji ostanejo tam, kjer so že, drugih pa ni treba osnovati. Z malo večino je bil odobren predlog, naj se otroci do 14. leta izločijo iz gasilskih organizacij, ker dovoljuje zakon udeležbo šolskih otrok samo v sokolskih društvih.

Sledila je izprememba pravil. Med drugim je bilo sklenjeno, da je iz vrst odbornikov društev črtan poveljnik.

Narodni poslanec g. Cerer je povabil vsa društva na zlet Jugoslovanske gasilske zveze, ki bo v nedeljo v Kamniku, kjer slavi tamkajšnje društvo svoje jubilej. Tega zleta se udeležita tudi g. minister dr. Kraljevič in g. ban dr. Marušič.

Med drugim je treba poudariti še velik razmah v naročanju motornih brizgaln s strani gasilskih društev.

Pri razpravah so odposlanci mnogo govorili tudi o vprašanju poveljevanja. Zborovanje je odklonilo izpremembo v poveljevalnem jeziku ter društvom priporočilo, naj se drže vsaj tega, kar predpisuje zveza.

Gasilska župa v Ljubljani je predlagala ustanovitev gasilske zavarovalnice. O tem je poročal tajnik g. Pristovšek ter naglašal, da je misel sicer dobra in priporočljiva, zaradi razmer pa jo sedaj še ni mogoče izvesti.

Politični pregled

Glavni dogodek tedna je bil lozanski sporazum, v katerem so glavne upniške države sklenile z Nemčijo novo pogodbo o reparacijah. Nemčija je iz teh pogajanj izšla kot popolna zmagovalka, kajti namestu 36 milijard bo odslej plačevala zaveznikom le tri milijarde zlatih mark za odškodnino upustošenih krajev antantnih držav. Ta enostranski sporazum je močno oškodoval našo kraljevino in naš zastopnik je prijavil protest naše države proti taki neugodni rešitvi.

V Nemčiji pa desničarji niti s tem uspehom niso zadovoljni, marveč napovedujejo Papenu in njegovi vladi odločen boj. V znamenju Lozane se bodo vršile tudi nemške volitve (31. t. m.). Volilna borba v Nemčiji je že v polnem teku. Odmev te borbe so vedno se ponavljajoči poboji v nemških mestih in industrijskih krajih, ki zahtevajo veliko ubitih in hudo ranjenih.

Tudi v Franciji niso desničarji baš navdušeni nad Herriotovim postopkom v Lozani. Mnogi listi izrečno naglašajo, da je premalo odločno zastopal koristi Francije in njenih zaveznikov, osobito naše kraljevine. Po izidu lozanskih pogajanj je stališče Herriotove vlade nekoliko omajano, kar se je že pokazalo pri glasovanju o proračunu za obrambo.

Angleški državniki se pripravljajo na veliko konferenco imperija v kanadskem mestu Ottawi. Prihodnjo nedeljo se snidejo zastopniki britskih

dominijonov, da sklenejo nove smernice glede gospodarske in zunanje politike obširne angleške državne zveze. Glavni predmet razgovorov bodo vsekakor nove zaščitne carine.

Razorožitvena konferenca se bo po vsem videzu razšla brez pravega uspeha, dasi je večina držav v načelu sprejela Hooverjev predlog za znižanje razorožitve za 25 odstotkov. Amerika izjavlja, da je pripravljena popustiti evropskim državam medvojne dolgovne samo ob pogoju, da evropske države tudi zares izvedejo predlog glede razorožitve.

Iz Tokia poročajo, da je Rusija osredotočila na mandžurski meji najmanj 300.000 vojakov. Največ čet je zbranih pri Blagovješčenskem, kjer so bile zgrajene tudi velike utrdbe in postavljeni dalekometni topovi.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZITNI ŽUZEK.

Lani smo slišali tožiti mnogo kmetov, da jim dela v žitnih shrambah neki «črv» dosti škode. Ker so sedaj kašče prazne in je pravi čas za zatiranje škodljivca, zato hočemo izpregovoriti nekoliko več o njem.

Ta črv je ličinka hrošča, ki ga prištevamo k rilčkarjem. Naš znani prirodoslovec Fran Erjavec mu je dal ime žitni žužek. Ta žužek je temnorjav ali črn droben hrošček z glavico, podobno rilčku. Prezimuje v kotih in špranjah žitnih shramb. Iz zimskega spanja ga prebudi spomladanska gorkota. Samica začne nesti jajčka, in sicer na žito, najrajši na pšenico ali rž, pa tudi na ječmen in koruzo: S čeljustmi izdolbe v zrnu jamico in položi vanjo jajček. Čez kakih deset dni se izvali iz njega črvič (ličinka), ki se zavrtja globokeje v zrno ter ga počasi tako popolnoma izje, da ne ostane v njem niti mrvice moke, temveč sama prazna luščina s črvom v njej. Med tem časom črv doraste in se zabubi. Meseca junija izleze iz bube hrošček. Samice začno polagati zopet v žitna zrna jajčka. Iz njih se potem izvale hroščki, ki prezimijo v spredaj omenjenih skrivališčih.

Najlaže se je ubraniti tega škodljivca, če so žitnice svetle in zračne, če ne leži v njih žito preveč na debelo in če se skrbi, da so vedno

dve leti imaš trobento, pa še vedno tako slabo igraš nanjo. Tisočkrat sem ti že rekel, da moraš sekati vanjo z jezikom in lomiti glas kakor kača: „Sik, sik, sik!“ Ti si pa nekaj godel in cvilil kakor maček, če mu stopiš na rep. Kar sram me je zate, tako ti povem!»

«Kajne oče, jaz sem se pa bolje odrezal?» se je vsilil Franček.

Kregec mu je pomežiknil in odvrnil:

«Tudi ti si ga polomil. Prezrl si znak za ponavljanje. Ali si že pozabil, kje se mora repetirati? E, koliko sem se sam trudil, da danes obvladam skoro vsa godala in pihala! Vidva imata pa premalo veselja, sicer bi se bila bolj potrudila in res dobro svirala.»

«Kaj tisto! Svatje vendarle niso opazili, da sem slabo igral», je ugovarjal Mihec.

«Vidiš, ti že ne boš umetnik, če boš tako mislil! Če kdo opazi ali ne, ti moraš dobro igrati! Za sebe moraš svirati, ne za druge ljudi!»

«Ne razumem vas!»

Še marsičesa ne boš razumel. Človek svira zase, za svojo dušo, da je mirnejša in srečnejša. Ko boš večji in če boš res umetnik, boš sedel zvečer pri svojem instrumentu. V samoto boš šel z njim in igral sebi in božji prirodi okoli sebe. In tedaj boš najlepše igral, saj ne boš igral za denar, zato boš sviral iz srca.»

Godec se je zamislil.

Otroka sta hitela k rekli.

Muzikant je pa mislil na poroko prejšnjega dne. Že je hotel odreči svojo godbo, pa so ga

vendarle pregovorili, da je s sinoma nekajkrat zaigral na svatovščini svoje Cilke, ki je poročila starega Bregarja.

Otroka je kmalu pospremila mati domov, a on je ostal in sam igral.

Dà, dà, moralo je priti. Cilka je res dolgo zavračevala. Naposled je ubogala očeta, ki je spet pričel pritiskati nanjo, da se mora poročiti.

Kregec je s svojima sinoma povsod vzbujal zanimanje. Paglavca sta komaj videla čez mizo, pa sta že dobro svirala. Zato si je želel tudi Bregar postaviti se s to godbo. Kregec je pristal in zdaj misli samo na Cilko. Nehote misli. Vsak spomin nanjo se mu zdi grešen, bori se s svojimi mislimi, ki se vedno spet vračajo.

Kako lepa je bila v svoji obleki. Prav te dni je dovršila sedem in dvajseto leto starosti, pa je ostala vendarle taka, kakršna je bila pred osmimi leti. Nič se ni izpremenila.

Mirna je sedela med svati in bleda je bila, toda prijazna. Nihče ni mogel trditi, da je žalostna. Njega dolgo ni pogledala. Le tedaj se je ozrla vanj, ko je zasviral na svoje gosli. V njenih očeh je videl vso njeno veliko ljubezen in samoopoved.

Dà, dà, Cilka je ostala v njegovem srcu. Izbegaval je njeno sliko, hotel jo je iztrgati iz sebe, plašil se je, češ, da ne dela prav, ker je taka ljubezen grešna, saj niti misliti ne sme več na dekle zdaj, ko je poročen. Pa je bila vendarle misel močnejša. Vedno se je spej vračala. In to ga je bolelo.

Na svatovanju je sviral kakor v hudih sanjah. Slike njegove prve ljubezni so se vrstile pred njim. Lok je kakor v bolnem zamaknenju taval po goslih.

In ko je nehal, je opazil, kako mu stari kavi ženin veselo kima:

«Znaš pa, Kregec, kar je res, je res! Ti si rojen muzikant.»

«In zato bodi vesel, da si muzikant ostal!» ga je zbedel stari Trojan.

Nekaj ga je zbolelo. Najrajši bi bil odšel. Pa se je premagal in mirno obsedel.

In potem mu je prišla misel na pijačo. Hotel se je opijaniti. Pričel je vino zlivati vase. Pijan ni postal. Jesti ni mogel. Premagoval se je.

Otroka sta se vrnila od vode in mu prekinila premišljanje.

«Oče so žalostni. Zapojava in zaigraja tisto njihovo, ki so jo nama zložili!» je predlagal Mihec.

Saj res. Oba skočita domov, eden prinese klarinet, drugi vijolino. Mirno obetaneta pred očeta min zaigrata. Vmes pa zapojeta:

«Midva sva vesela fanta,
sva najmlajša muzikanta,
če zapoje klarinet,
zavrti se kar ves svet.

Veselo vriskava in igrava,
očeta našega rada imava,
saj naju lepih pesmi uči,
ko ptič za mladičke za naju skrbi.»

(Dalje prihodnjič.)

čiste in dvakrat na leto pobeljene. Večkrat je treba odpirati okna in vrata, da se žitnica prezračí. Prav tako se mora večkrat žito premetati, odnosno premešati. Največja sovražnika tega žužka sta namreč zrak in preprih, ki ga kmalu prepodita iz shramb. V novejšem času se pokončujejo ta hrošč in njegove ličinke s parami od žveplenega ogljika. Pri tem se pa postopa takole: V drogeriji se kupi ta snov, ki je lahka, zelo vnetljiva in za ogenj jako nevarna tekočina (mnogo bolj od alkohola in bencina), in sicer jo je treba za vsak hektoliter žita samo 50 gramov. Doma se z nosi nato žito na cementni ali kameniti pod. V kupu se napravi na sredi luknja, ki seza do njegovega dna. Ko je to storjeno, se vzame pitni kozarec, se zlije vanj previdno in oddaljeno od vsakega ognja odmerjena količina žveplenega ogljika. Kozarec se naglo pokrije s kosom lepenke (kartona), ki jo je treba prej z žeblijem večkrat preluknjati, in se ga postavi na dno sredi žitnega kupa. Nato se zasuje kozarec z žitom, kup pa pogrne s plahkami, najbolje s takimi, kakršne rabijo vojaki za napravo šatorov, in z vrečami. Drugi dan se odkrije kup. Tedaj se pokaže, da so mrtvi vsi žužki in ličinke. Žito se mora potem večkrat premetati, da se izgubi strupeni plin iz njega, in da postane užitno. Prazne kašče se naj polijejo po tleh z isto tekočino (po velikosti kašče se naj porabi do enega litra žveplenega ogljika) in dobro zapro za en dan.

Sejmi

- 18. julija: Sv. Lenart-Zabukovje, Vinica, Radeče, Ščavnica, Muta, Velenje, Berače.
- 19. julija: Metlika, Laško.
- 20. julija: Bogojina, Vitanje, Žusem (Loka pri Žusmu).
- 22. julija: Sodražica, Slivnica (Sv. Urban).

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutan:
 1 dolar za okrog 56 Din;
 v devizah:
 1 dolar za 56-10 do 56-40 Din;
 1 holandski goldinar za 22-69 do 22-84 Din;
 100 francoskih frankov za 220 do 221 Din;
 100 češkoslovaških kron za 165-60 do 166-45 Din;
 100 nemških mark za 1321 do 1332 Din;
 100 italijanskih lir za 284-10 do 286-58 Din.
 Vojna škoda se je trgovala po 185 do 187 Din, investicijsko posojilo pa po 48 do 49 Din.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na sejmu v Murski Soboti so se prodajali za kilogram žive teže: biki od 3 do 4-50—5 Din, telice od 3 do 4-50—5 Din, teleta od 4 do 5 Din. Cena teletom je padla za 1 do 1-50 Din. Ponudba velika, prodaja težavna. Svinje: žive od 6-50 do 8 Din, zaklane od 9 do 10 Din. Cena svinjam je čvrsta, ker je premalo blaga. — Na zadnji ljubljanski sejem je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): konj 218 (25), volov 101 (36), krav 77 (20), telet 36 (16), prašičkov za rejo 210 (185). Iz teh podatkov je razvidno, da je bila najživahnejša kupčija s prašički za rejo, znaten je bil tudi dogon goveje živine, za katero pa se bilo manj kupčije. Cene so ostale take, kakršne so bile na prejšnjem sejmu, le teleta so v ceni popustila. Kupčije so se vršile po naslednjih cenah: voli I. 5 do 5-50 Din, II. 4 do 4-50 Din, III. 3 do 4 Din, krave debele 4 do 4-50 Din, klobasarice 2 do 3 Din, teleta 4-50 do 5 Din (na prejšnjem sejmu 6 do 7 Din). — V Zagrebu so se plačevali za kilogram žive teže na sejmu 6. t. m. v dinarjih: biki 2-75 do 3-75, krave za klanje 1-50 do 3-50, junice za klanje 3-50 do 4, voli: I. 4-80 do 5-50, III 4 do 4-50, bosanski 2 do 2-50; svinje: pitane 6 do 7-50, zaklane 10 do 11; konji za klanje 1-25 do 1-50; teleta: živa 3-25 do 4-25, zaklana 4 do 6 Din. Plemenskim kravam je bila cena po 1200 do 2000 Din, konjem pa za par 6000 do 6500 Din. — Na mariborskem živinskem sejmu (12. julija) so se plačevale sledeče cene za kilogram žive teže: Voli: debeli 3 do 4, poldebeli 2-50 do 2-70, plemenski 1-50 do 2 Din, biki za klanje 2 do 2-25 Din, krave: klavne debele 2-25 do 2-50, plemenske 1-50 do 2-25, za klobasarje 1 do 1-25, molzne 2 do 2-50, breje 2 do 2-50, mlade 2-25 do 3-50 Din, teleta 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 290 glav od 778 prignanih.

Kratke vesti

— **Naredba o vinotočih pod vejo.** Ban dravske banovine je predpisal naslednjo naredbo o izdajanju pooblastil za točenje vina lastnega pridelka (vinotoči pod vejo). Pooblastila za točenje vina lastnega pridelka se smejo izdajati samo tistim vinogradnikom, ki so zanesljivi in vredni zaupanja in ki izpolnjujejo pogoje § 179. obrtnega zakona (to je tistim, ki so dovršili 25. leto starosti, ki nimajo kakšne nalezljive bolezni, nadalje tistim, ki niso pod zaščitnim nadzorom po

Neprijeten duh ust

Nočem zamuditi poročati vam, da odkar uporabljam vašo zobno pasto "Chlorodont" nima samo lepih belih zob, temveč sem se rešil tudi neprijetnega duha ust. Vaš Chlorodont bom kar najbolje priporočal. Dr. V., Lj. . . Zadržite zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

§ 56. kazenskega zakonika, ki niso bili obsojeni zaradi zločina ali prestopka iz koristoljublja ali zoper javno nramnost, odnosno po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi ali v povratku zaradi zločina ali prestopka zoper življenje in telo kakor tudi takim, ki niso vdani potepanju, beračenju, vlačuganju, pijančevanju in niso v pijanosti nagnjeni k izgredom). Pooblastila se dajo samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosa vinograda ter jim je vinogradništvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice. Takega pooblastila pa ne more dobiti vinogradnik, ki premore več kakor 3 ha vinograda. Vino lastnega pridelka se sme točiti samo v onih krajih, v katerih je bilo to doslej dovoljeno, to pa v občini, v kateri je bilo vino pridelano. V mestih, trgih, zdraviliščih in letoviščih točenje pod vejo ni dovoljeno. Pooblastila za vinotoče pod vejo izdajajo pristojna občinska upravna oblastva prve stopnje po zaslišanju gostilničarskega združenja. Prošnji za pooblastilo mora prosilec priložiti potrdilo občine, da izpolnjuje gorenje pogoje naredbe. Vinotoč pod vejo se sme dovoliti za največ tri mesece v letu. Če se vrši točenje v lastnikovih prostorih, mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev prostorov in opreme ter skrbeti za potreben red, mir in varnost. Če se vrši točenje na prostem, je skrbeti, da kraj ne povzroča javnega zgražanja, da ne ovira javnega prometa, da ni v bližini šole, bolnice ali cerkve in da je prostor zdravstveno primeren. Tudi na prostem mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev opreme kakor tudi za red, mir in varnost. V vinotočih pod vejo je lastniku prepovedano dovoljevati igre, godbo ali ples, dolžan je tudi zabraniti vsakršno razuzdanost. Osebam pod 18 leti starosti ali splošno znanim pijancem ne sme prodajati pijače. V vinotočih sme postreči samo z vinom lastnega pridelka. Vinotoči pod vejo smejo obratovati le do 20. ure. Izjeme od teh določil sme dovoliti ban v posameznih primerih. Že izdano pooblastilo se sme takoj preklicati, če se pojavijo kakšne neurednosti in se pokaže, da lastnik ni več vreden

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

Obeh se Tomaž ni upal ugnati. Naglo se mu je pleglo razburjenje kakor voda, kadar upada po nalivu. Pomiril se je in rekel skoro prijazno: «Albina, ali ga boš pa res vzela?»

«Bom», je odvrnila. «Nič ne bom tujila.» Lončarja je zopet zagrabilo. Rekel pa ni drugega kakor: «Kdor ne uboga, ga tepe nadloga... Vrabce loviš, golobe pa izpuščaš...»

Dekle ga je umelo. Stric ji je namignil na Ločnikovega Cirila. Odpiral ji je oči: «Pred nosom imaš priložnost, pa jo iščeš drugod po svetu... Tam, kjer ne poznaš razmer in ne veš, kaj te čaka...»

«Albina, pametna beseda», se je strinjala Marjeta z njegovim mnenjem. «Ako ti je le kje namenjena sreča, tedaj jo boš našla prav gotovo na Ledini. Pri Ločniku je staro bogastvo. Nikoli se ne boš kesala.»

«Teta, denar ni vse», jo je dekletu zavrnilo. «Mhm.» Stric si je domislil ter ji zabelil: «Boš pa zastonj dajala, kadar boš imela trgovino...» Porogljivo se je nasmehnila in rekla: «Stric, to je pa zopet nekaj drugega. Čevljar ne meri vsakega čevlja po istem kopitu...»

Marjeta se je bala prerekanja, zato je obratila besede. Najprej je ponagajala dekletu: «Albina, kaj bo pa Ciril rekel?»

«Zakaj?» se je delala nevedno. «Saj veš... Pa še vprašuješ... Kako si čudna!»

«Res ne vem, kaj naj bi rekla... Ciril je takšen, da nič ne reče... Ženitve mi še ni nikdar omenil...»

«Kaj pa govoriš včasih po dolge ure?» Stric ji ni mogel verjeti.

«Eh, kaj neki! Saj poznate Cirila...» «Kakor vidim, ti fant ni všeč», je mrmrala teta. «Preveč si izbirčna...»

«Ali pa premalo», je vzdihnil Tomaž. «Ako ji ugaja tisti smradljivi meščan, pač nima posebnega okusa...»

«Vsake oči imajo svojega slikarja», je omenila Marjeta, da bi se nečakinja prikupila. Stric pa je stokal: «Ne vem, ali mi nagaja ali je zapeljana?»

«Saj se bo še premislila», jo je teta branila. «Kaj ne, Albina?»

«Nikdar!» je izrekla svečano, kakor bi prisegla.

Lončar je stisnil zobe in rekel: «Bomo videli... Jaz sem gospodar... Jaz bom govoril...»

Mladenka se je posmehnila: «Čemu toliko kričanja? Saj vas bom ubogala, ako mi boste dovolili...»

«Ako vzameš Cirila in pojdeš na Ledino, tedaj idi v božjem imenu. V mesto pa te ne pustim, rajši rablju pod sekuro...»

Trdo je izgovoril starec te besede. Nikjer ni bilo upanja, da jih bo kdaj preklical. Nečakinja

pa je hotela vztrajati in izsiliti dovoljenje. Dozdaj je prosila, odslej bo zahtevala. Tam, kjer so nehale solze, bo nadaljevala njena odločna volja.

«Stric!» Albina si je domislila, kako ga bo najprej omajala. Nadaljevala je počasi z namišljeno bojznijo: «Ali vam je ljubše, da ostanem v sramoti...»

Hladno in brez občutka je to izrekla. Vedela je, da ni res, da ga je hotela le oplahiti. Ni se ji videlo prav, ker je zato, da bi prevarala strica, omadeževala svoje devištvo.

«Albina, Bog te bo sodil!» Starec se je nasmehnil na mizo. Sklenil je roke in jih položil pod glavo.

Marjeta se je prekrizala in bežala kakor pred vragom: «Nečistnica!» je še zamomljala na pragu. Albino ni prav nič zabolelo. Sama je tako hotela.

Stric pa je ternal in stokal: «Albina, moja draga Albina! Tvoji materi sem obljubil na bolniški postelji, da te bom varoval v najbolj nevarnih letih življenja. Zdaj sem pa mižal, kakor bi bil udarjen s slepoto. Privolil sem, da si šla v mesto; tam si se izgubila kakor ptička, ki uide iz kletke. Zakaj si mi to storila?»

Albina je pokorno molčala. Rada bi mu bila povedala, da se je zlagala. Njena nedolžnost je še vedno taka, kakršna je bila takrat, ko so jo prinesli od krsta. Videla je, kako popušča stričeva odločnost, zato se je morala premagovati. To mu bo povedala po poroki — takrat, ko bo zavezano v nebesih, kar je zavezano na zemlji.

Poskušati je najbolje. Več kot šest milijonov ljudi uporablja dnevno prijetno osvežujočo Clorodont zobno pasto, da ohrani svoje lepe bele zobe. Poskus Vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

zaupanja in je nezanesljiv. Prekrški te naredbe se kaznujejo po določilih § 397. obrtnega zakona (z globó od 25 do 1500 dinarjev). Po tem določilu se kaznujejo tudi oni, ki bi na drobno točili vino brez pooblastila ali pa bi ga prekoračili. Ta naredba je bila objavljena v «Službenem listu» z dne 9. t. m. in je stopila tudi tega dne v veljavo.

— **Pravilnik o znakovanju hmelja.** Po večletnih prizadevanjih naših hmeljarjev in naše hmeljske trgovine se je sedaj uresničila zahteva glede znakovanja hmelja, ki se je s tolikim podarkom naglašala pri vseh hmeljarskih zborovanjih. Minister za trgovino in industrijo je podpisal in objavil pravilnik o kontroli hmelja za izvoz. Pravilnik odreja tri hmeljarska okrožja v naši državi. Prvo je savinjsko okrožje, ki obsega šodne okraje Celje, Gornji grad in Vrnsko ter se bo označevalo kot «Južnoštajersko — Savinjska dolina». Drugo okrožje obsega vse ostale hmeljarske okraje v dravski banovini ter se bo označevalo kot «Dravska banovina». Tretje okrožje pa obsega podonavske hmeljarske okraje s Ščepcem ter se bo imenovalo «Bačka». Znamkovanje hmelja za izvoz se bo vršilo na zahtevo hmeljarjev in bo neobvezno, pač pa pooblašča pravilnik ministra za trgovino in industrijo, da lahko v sporazumu z ministrom za kmetijstvo, če bi bila resnična potreba, predpiše obvezno znakovanje hmelja za izvoz. Če pogledamo določbe pravilnika, vidimo, da je ustrezno glavnim željam in potrebam naših hmeljarjev. Z uvedbo znakovanja hmelja za vso državo stopamo v krog naprednih držav, predvsem Českoslovaške, Nemčije in Francije, ki imajo že uvedeno znakovanje. Blagodejen vpliv splošnega znakovanja hmelja se bo kmalu pokazal ter bo zaščitil kakovostne okoliše pred nekakovostnimi in dobre hmeljarje pred slabimi.

— **Rja je zmanjšala pridelek v Vojvodini.** Vse kaže, da bo letošnji pridelek pšenice v Vojvodini precej zaostal za lanskim, in sicer spriči škoda, ki so jo utrpeli posevki pozimi. Zalnje dni se je zaradi megle in vlage pojavila še rja, ki bo zmanjšala pridelek v prizadetih okoliših na polovico, ponekod pa še bolj. Rja se je pojavila v pogubnem obsegu. Obvarovana od večje škode je

ostala le pšenica s trdim in močnim klasom. Posledice te škode so že vidne na žitnem trgu. Na novosadski borzi se je pšenica v početku minilega tedna trgovala po 110 do 115 Din, sedaj pa je v ceni poskočila že na 130 do 137 Din.

Zaščita kmeta proti oderuštvu

Previsoke obresti so kaznive.

Minister pravde je po banski upravi doposlal mestnemu načelnstvu v Mariboru tale razpis:

«Poroča se mi, da neke banke in drugi upniki od svojih dolžnikov zahtevajo obresti preko zneska, dopuščene po § 3. zakona o zaščiti poljedelcev, to je preko 10 % na leto, v kateri maksimalni znesek se morajo vračunati tudi provizije, stroški in podobno.

Poljedelci niso dolžni plačati višjih obresti od navedenega zneska. Obresti preko dovoljenega maksimalnega zneska se ne smejo ne prisojati ne izterjevati z izvršbo. Politično oblastvo prve stopnje mora vse primere takega postopanja upnikov javiti državnemu tožilstvu zaradi kazenskega pregona takih upnikov.

Na drugi strani se mi poroča, da posamezni predstojniki občin, zlasti v južnih krajih, zavražajo ljudstvo, da dolžniki ne smejo poravnati svojih obveznosti, češ, da je tak zakon.

Oblastvom se naroča, naj z vso močjo pobijajo tako protizakonito agitacijo.»

Vsem društvom, včlanjenim v mariborski Zvezi kulturnih društev

Po določbah taksnega zakona, tar. št. 99. a, in po določbah zakona o izpremembah in dopolnitvah taksnega zakona iz leta 1932. mora vsako prosvetno društvo in za vsako gledališko predstavo, odnosno za vsako prosvetno in umetniško prirediteljev imeti uverenje ministrstva za prosveto, da je prirediteljev umetniškega značaja.

Zveza kulturnih društev v Mariboru je zase in za vsa društva, ki so v njej včlanjena, dobila za vse leto 1932. generalno uverenje P. br. 24.192 z dne 28. junija 1932., s katerim ministrstvo za prosveto potrjuje, da so «... prirediteljev, ki jih bodo Zveza kulturnih društev v Mariboru in v njej včlanjena društva priredila v letu 1932., umetniškega značaja in da se zaradi tega na podstavi tar. št. 99. a zakona o taksah plača od njih

vsega 10 odstotkov na ime takse za vstopnice. Povlastica glede plačila takse velja samo, ako prirediteljev niso v zvezi s plesom, sicer pa se mora plačati polna taksa na vstopnice.»

Opozorjamo na to vsa društva, včlanjena v mariborski Zvezi kulturnih društev, naj se pri prireditvah spredaj navedenega značaja pri davčni upravi, odnosno pri organih finančne kontrole na to sklicujejo. Seveda se morajo izkazati z legitimacijo, izdano od Zveze. Vsa društva, ki so za leto 1932. že plačala članarino za Zvezo, so dobila od nje dotično potrdilo, ki velja za to leto kot legitimacija, da je društvo pri Zvezi. Ona društva, ki članarine še niso poravnala, naj to nemudno store, da se jim morejo doposlati dotična potrdila, odnosno dotične legitimacije. Brez njih ne morejo biti deležna 10odstotnega popusta pri taksi ali pa bodo morala za vsako prirediteljev posebej prositi za dotično uverenje ministrstva, kar jim bo prišlo dražje kakor letna članarina pri Zvezi.

Za predsedništvo Zveze kulturnih društev v Mariboru:

Vekoslav Spindler, predsednik.

Naš Trsat in drugi

V beograjski «Politiki» je napisal znani pisatelj Viktor Car Emin prav lep članek o tem, kako hočejo Italijani onemogočiti romanje k trsatski Materi Božji. Pisatelj vzbudi najprej prav zanimive spomine iz preteklosti. Kakor je znano, so baje dne 10. maja 1291. angeli prinesli lavretansko hišico iz Svete dežele preko morja in jo postavili na «ravnicu» ob lepem Kvarnerskem zalivu. A glej čudo! Komaj štiri leta na to (10. decembra 1294.) so angeli dvignili hišico na Trsatu in jo prenesli v Italijo v Loreto, kamor prihaja od tedaj na tisoče romarjev. Ko bi ležal Trsat na poti iz Svete dežele v Italijo, bi se lahko reklo, da so hoteli angeli samo začasno pustiti hišico na Trsatu, ker pa je nenaravno, da bi angeli odložili hišico ob Kvarnerskem zalivu in jo šele potem odnesli v Italijo, se dá sklepati, da so bili tu odločilni čisto drugi vzroki. Kdor pozna tedanji Rim in papeški dvor, se ne bo čudil, zakaj je morala Marijina hišica s Trsata v Loreto, kamor so morali iti za njo tudi vsi romarji s svojimi bogatimi zakladi. Knezi Frankopani, lastniki Kvarnerja in Trsata, so na mestu, kjer je stala hišica, sezidali cerkev, ki stoji še danes.

«Smiliš se mi, Albina, smiliš.» Stričeva žalost je bila tolika, da je komaj še mogel govoriti. Opozoril jo je, naj gre k izpovedi in umije svojo dušo s solzami pokore. Potem pa brž pod okrilje zakramenta svetega zakona. «Zdaj ti ne branim», je vrgel od sebe odgovornost. «Nočem trpeti zaradi posledice tujega greha...»

Potem so odšli na njivo. Pri delu so o vsem tem previdno molčali. Vse to pa zaradi Ivana, da bi se ne pohujšal. Fant je semintja ujel kak pritajeni vzdih, pa ga ni razumel. Tudi solzo v materinih očeh je videl, a ni vedel, kaj pomeni. Razlagal si je, da žalujejo starši zato, ker pojde Albina od hiše. Tudi njemu je bilo tesno pri srcu.

Zvečer je prišel Ločnikov Ciril z Ledine. Albina je po večerji še nekaj šivala. Stric je sedel pri peči in sukal v ustih vivček. Marjeta je sedela na čelešniku in prebirala jagode lesenega molka. V sobi je bilo tiho in prazno, kot bi bili pravkar odnesli mrliča. Ivan je šel počivat.

Ciril je premikal stol k Albini ter se igral z blazinico za šivanke. Prav od blizu je pogledal dekletu v oči in vprašal, zakaj je nocoj tako nenavadno zamišljeno in molčeče.

«Tebi se kar tako vidi», mu je odvrnila.

«Pa stric in teta sta tudi slabe volje...»

«Trudna sta od dela...»

Z odgovorom je bil mladenič kar zadovoljen. Naveličal se je blazinice ter jo zamenjal z naprstnikom. Fant ni mogel mirovati z rokami; vedno je nekaj sukal in obračal.

«Kako je bilo pa kaj v mestu?» je začel napolned poizvedovati.

«Prijetno», je bil kratek odgovor.

«Ali ti je bilo kaj dolg čas po meni?» se je pošalil.

«Ne vem», mu je hladno odgovorila.

«Ne veš?» jo je prijemal. «Jaz sem pa vedno mislil nate...»

«Rečeš lahko, kar hočeš...»

«Pisal bi ti bit, ako bi bil vedel, kam pisati.» Fant je mislil, da je nejevoljna zaradi tega, ker ji ni odgovoril na razglednico brez naslova. «Ali si jezna?» je hotel dognati.

«Čemu?» se je namuznila in gledala v šivanje.

«Zato, ker me nič ne pogledaš...»

«Saj se vendar poznavam», mu je kljubovala.

Ciril je ugibal, kaj jo je prav za prav doletelo. Včasih ni bila taka. Vsako besedo ji mora vzeti z jezika.

Ločnar je puhal iz pipe dim, da je bil videti kakor v megli. Skrival se je za oblake dima, zakaj debele solze so mu polzele po obrazu. Na zapečku se je tresla Marjeta, tako jo je dušila grenka žalost.

«Kaj jih je neki razdvojilo?» Fant je bil čedalje bolj radoveden. «Zakaj čepi vsak v svojem kotu? Še nikdar jih ni našel v takem trdovratnem molčanju. Včasih jim je komaj sproti odgovarjal.»

«Ali si bolna?» jo je začel zopet nadlegovati.

«Nisem», mu je zanikala.

«Povej no, čim sem se ti zameril?»

«Eh, nič!» se je obrnila proč od njega.

«Pa vendar. Tako ste nekam čudni nocoj vsi skupaj — eden bolj kakor drugi...»

«Takšni kakor zmeraj», ga je zavrnila.

«Saj ni res», je ugovarjal in gledal okrog sebe. Videl je Ločnarja, ki je dremal ob peči. Marjeta je čepela na zapečku, zvita v klobčič. V sobi je nastala takšna tišina, da bi se miška ujela.

Tedaj je prijel Ciril mladenko za roko ter ji dihnul v uho: «Albina, ali me nimaš res nič rada?»

«Čemu me vprašuješ?» Hotela se mu je izviti, a fant jo je držal kakor s kleščami ter je ni hotel izpustiti.

«Povej mi, kaj te teži in tare?» je odločno zahteval.

«Nič», je trmoglavo tajila.

«Povej! Sicer bo pogledala kri izza nohtov.»

Albina je kriknila od bolečine. Prebudila se je Ločnarica in vprašala, kaj imata.

Fant je izpustil njeno roko ter se pričel odpravljati. Jezilo ga je, ker ni ničesar izvedel. Vedenje njegove zaročenke ga je spravilo v slabo voljo. Vse je kazalo, da so se sprli zaradi kakšne malenkosti. Toda zakaj mu noče Albina ničesar omeniti.

«Ali že greš?» se je oglasil pri peči Ločnar, ki je molčal ves čas in sukal vivček. Marjeta pa je prav otožno dostavila: «Ciril, nikar še ne hodi!»

(Dalje prihodnjik)

Trsatska Mati Božja je bila priprošnjica mornarjev v najhujših viharjih, ki ji je romal naš narod od vseh krajev, posebno pa iz Istre. Še danes rad roma tja, kar je prav, da vidi ta lepi del naše domovine. Romali so tudi Istrani, toda Italiji to ni bilo po volji. Svoj čas — kot je znano — so potovali romarji v procesijah. Ko so od daleč zagledali zaželjeno svetišče, so se ustavili in ga pozdravili. Tudi Istrani so že z Učke gore pozdravljali Trsat. Tisto mesto se imenuje Poklon. No, in da bi ne bilo treba hoditi na Trsat, so Italijani sedaj posvetili Poklon z vsemi fašističnimi slavnostmi. Sem bodo odslej romali Istrani in bodo kvečjemu smeli gledati na sveti Trsat. Pisatelj zaključuje svoj spis, da bi bilo treba tudi pri nas manj rimskih in drugih romanj, ki donšajo denar onim, ki nas sovražijo.

DOPISI

KONJICE. Na praznik Sv. Petra in Pavla je proslavila Dravinjska dolina veličasten praznik. Ta dan je bil razvit pri nas sokolski prapor, ki mu je kumoval g. ban dr. Drago Marušič. Velika armada sokolstva in občinstva je pričakovala gospoda bana pred Narodnim domom, kjer sta ga najprej pozdravila brat dr. Mejak in trški župan brat Rado Jereb. Nato se je vršilo razvitje prapora na trgu, kjer je brat starešina dr. Mejak v globoko zasnovanem govoru obrazložil pomen dneva in pota sokolske misli po svetih temeljnih dnevih bratstva, ljubezni in svobode. Za njim je izpregovoril g. ban, ki je z izpodbudnimi besedami bodril k napredku: sokolska misel naj prodre v zadnjo gorsko kočo, tisti mali človek naj bo nositelj duha samozavesti, državotvornosti in velike narodne misli. Solze je privabil v oči, ko je v vznešenih besedah razvijal prapor in ga izročil v varstvo bratu praporščaku. Nadalje je govoril brat Rado Jereb, notar in župan, o zgodovini konjiškega sokolstva in o zaslužnih možeh, ki so toliko žrtvovali v prosep Sokola, kakor tudi o rodbinah Ogorečevih, Prusovi in Prorazilovi. Nato je pozdravil v vznešenih besedah zastopnik Narodne odbrane brat Kenda, zastopnik župe brat dr. Fornazarič in končno društveni prosvetar brat Nemeč, ki je s pomembnimi besedami pozival zlasti kmečko mladino na edino pravo pot sokolske misli: razviti prapor naj bo luč voditeljica tistega človeka, ki redi ves svet. Po razvitju je povorka krenila po trgu, kjer si lahko štel najkrepkejšo silo zdravega naroda Dravinjske doline. Popoldne se je vršil telovadni nastop, ki je v vseh točkah dobro izpadel. Zlasti so se odlikovale članice in ženski naraščaj. Z navdušenjem je bila pozdravljena vojska bistriške garnizije. Lepa prireditev je vlila sokolstvu v Dravinjski dolini novega poguma do zmage.

MALA NEDELJA. Prostovoljno gasilno društvo in sokolska četa vabita k veliki prireditvi, ki bo v nedeljo 24. t. m. Popoldne se bodo vršile velike gasilske vaje, pri katerih bodo sodelovale motorne brizgalne iz Ljutomera in ročne brizgalne gasilnih društev iz Berkovcev, od Sv. Duha, iz Radislavcev, Male Nedelje itd. Po gasilskih vajah se bo vršila v Društvenem domu akademija z zelo zanimivim sporetom.

MORAVČE. Zpet so doživeli moravški gasilci lep dan, ki ni prav nič zaostal za onim pred 32. leti, ko je bilo društvo ustanovljeno. Komaj je stopilo v življenje, že se je pričelo živahno razvijati. Takoj v prvih letih si je nabavilo potrebno gasilno orodje; leta 1907. je bil otvoren nov gasilski hram, letos pa si je društvo omislilo moderno motorno brizgalno. V nedeljo 3. julija je priredilo slovesno blagoslovitev. Že v zgodnjih jutranjih urah so zavirale zastave s hiš zavednih Maravčanov v pozdrav številnim gostom, ki so prihajali peš in na vozovih. Slavnosti se je udeležila domala vsa kamniška gasilska župa. Krasen je bil pogled na strnjene vrste hrabrih gasilcev. Motorka je bila ovita s pestrimi vencami z zelenjem. Slišala je oltarčku s prižganimi svečami, nad njo pa se je zibal napis: «Na po-

moč v nesreči!» Blagoslovne obrede je opravil domači dekan g. Cegnar, ki je otvoril slavnost z vznešenim govorom o pomenu blagoslovitve. Po končanem blagoslovu, kateremu je prisostvovala kot kumica gospa Marija Tomanova, je govoril tajnik gasilske zveze g. Pristovšek, ki je izročil ustanovitelju moravskega gasilnega društva g. Tomanu krasno diplomu. Poklonili so mu jo domači gasilci pod vodstvom gg. Tomca in Lovrača kot svojemu bivšemu načelniku v zahvalo za dolgoletni trud in požrtvovalnost. Gospod Toman, duša napredka Moravske doline, se je za darilo ginjen zahvalil ter izrazil željo, naj vsa njemu izkazana čast preide na mladino, ki bo nadaljevala njegovo delo. Slavnost je povečal navdušeni govor poslanca g. Cererja o ljubezni do bližnjega, ki mora prešinjati dušo slednjega gasilca. Drugi del slavnosti je tvoril veličastni obhod gasilcev z zastavami, pred katerimi so jahali gasilci in je korakala moravska godba. Po obhodu se je razvila na slavnostnem prostoru živahna zabava.

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO. (Smrtna k o s a.) Preteklo nedeljo je umrla po dolgotrajni hudi bolezni v Poljanah gospa Lucija Jamar, rojena Grošelj, soproga trgovca in posestnika gospoda Vinka Jamarja. Pokojnica, ki je bila šele v najlepši dobi življenja, je izhajala iz hiše Čudečevih. To hišo omenja večkrat in jo uporablja Tavčar v svojih povestih, posebno pa v noveli «Vita vitae meae». Bila je narodno zavedna žena ter je, ko je bila še zdrava, tudi sodelovala v naših društvih. Zapušča poleg soproga še dvoje otrok. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob mnogostevilni udeležbi. Krsto je pokrivalo obilo cvetja, podarjenega v zadnje slovo od prijateljev in znancev. Blagi pokojnici bodi ohranjen blag spomin, ostalim naše najiskrenejše sožalje!

Delničarjem Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem.

Po sklepu izrednega občnega zbora Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem, z dne 21. junija t. l. se morajo vsi že dospeli obroki za plačilo prevzetih delnic plačati v enem mesecu, torej do dne 21. julija 1932. Ta rok se podaljšuje do dne 31. julija t. l., in sicer nepreklicno. Vsakogar, ki do dne 31. julija t. l. ne bo plačal dolžnih zneskov za delnice, se bo izterjalo sodnijski.

V lastno korist se tedaj zamudni delničarji opozarjajo, naj se drže gorenjega roka.

Upravni svet

Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem.

DOMAČE NOVOSTI

* Sprejemni pogoji za banovinsko kmetijsko šolo pri Sv. Juriju ob južni železnici. Novo šolsko leto 1932./1933. se začne 10. oktobra 1932. ter bo trajalo polnih 12 mesecev. V šolo se sprejme 30 do 35 prosilcev, in sicer predvsem kmetijski sinovi, o katerih je upati, da ostanejo na kmetijah. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari. Le izjemno se sprejmejo tudi starejši. Prosilci so morali dovršiti vsaj štiri razrede, odnosno oddelke osnovne šole z uspehom. Mesečna oskrbovalnina znaša 400 Din. Potrebnejšim dovoljuje banska uprava delne štipeidije. Te dovoljujejo tudi sreski kmetijski odbori in posamezne podeželske posojilnice. Zato naj se prosilci pravočasno obrnejo s prošnjo nanje. Prosilci naj vlagajo prošnje za sprejem predvsem po sreskih kmetijskih referentih zato, da pridejo v šolo po možnosti prosilci iz vseh srezov, tudi iz krajev, kjer ni absolventov. Sreski

kmetijski referent tudi laže in pravilneje predlaga prosilca za banovinsko podporo in podporo sreskega kmetijskega odbora. Gojenci, ki bi vstopili po dovrstitvi šole v kako drugo službo, morajo tako banovini kakor tudi sreskim kmetijskim odborom povrniti prejete štipeidije. Svoje-ročno spisane prošnje je vložiti naravnost ali po sreskem načelstvu najkasneje do konca meseca avgusta pri upravi zavoda. V prošnji je treba navesti velikost posestva ter priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, npravstveno izpričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške. Oni, ki prosijo za banovinsko ali drugo štipeidijo, morajo priložiti tudi ubožno izpričevalo, odnosno premoženski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka in gospodarskega stanja staršev in obvezo staršev, da ostane sin doma. Zavod ima predvsem živinorejsko-poljedelski tip. Zato je zlasti primeren za kmetijske sinove iz živinorejskih krajev banovine. Vse korporacije, zlasti učiteljstvo, se naprošajo, naj opozore primerne fante na ta razpis, posebno v krajih, kjer je še malo absolventov. O sprejemu se obveste prosilci pismeno.

* Poziv vojnim invalidom, vdovam in sirotam. Z invalidskim zakonom iz leta 1929. je izgubilo večje število vojnih invalidov, vdov in sirot svoje pravice, pridobljene z invalidskim zakonom iz leta 1925. Osrednji odbor Udruženja vojnih invalidov v Beogradu je podvzel akcijo za priznanje invalidskih pravic vsem, ki so bili z zakonom iz leta 1929. reducirani. Zaradi tega pozivljemo vse prizadete vojne invalide, vdove in sirote v Ljubljani in njeni okolici, ki so izgubili svoje pravice z zadnjim zakonom, naj se javijo v pisarni krajevnega odbora v Ljubljani, šentpetrska vojašnica, soba št. 3, med 9. in 13. uro najkasneje do 20. t. m. V korist vseh prizadetih je, da se zanesljivo takoj javijo.

* Poziv in prošnja. V noči od 4. na 5. julija je uničil požar znano romarsko cerkev Sv. Križa na gori Oljki. Leseni deli stolpov in cerkvena streha so po ognju popolnoma uničeni, notranjost pa spričo reševanja hudo poškodovana. Škoda gre v težke stotisoče, kajti v glavnem je ostalo samo golo zidovje. Nemogoče je, da bi se cerkev popravila s sredstvi in prispevki domače župnije. To tembolj, ker bo treba pri popravilu paziti, da ostanejo vse stavbinske in zgodovinske posebnosti, ter bo treba stavbo obnoviti v starem slogu. Cerkevno predstojništvo na Polzeli kakor tudi za to sestavljeni gradbeni odbor se obračata z vljudno prošnjo na vse prijatelje za naklonitev prispevka za obnovo cerkve na gori Oljki. Prispevki naj se naslovijo na župni urad na Polzeli. Vsak tudi najmanjši prispevek je dobrodošel. Za vsak dar pa že vnaprej iskreni: Bog plačaj! Odbor za obnovo cerkve na gori Oljki. — Nabirati darove za obnovo po požaru poškodovane cerkve na gori Oljki so upravičene samo osebe, ki se izkažejo s potrdilom župnega urada na Polzeli, oziroma od istega urada potrjeno nabiralno polo.

* Huda nesreča je zadela našega največjega rastlinoslovca vseučiliškega profesorja doktorja Franca Jesenka, dobro znanega po vsej Sloveniji. Pretekli torek mu je na poti k Triglavskim jezerom nad Bohinjem spodrsnilo, da je padel 15 metrov globoko in si zlomil hrbtenico. Močno poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico, vendar je le malo upanja, da bi okrevал.

* Izredna prisotnost duha pri padcu iz višave 1500 metrov. Redek primer prisotnosti duha je pokazal narednik Kranjc ob priliki leta nekega vojaškega avijona. Z novosadskega letališča je odletel vojaški avijon, ki ga je upravljal narednik pilot Stanišič, na mestu izvidnika pa je bil narednik fotograf Kranjc. Imela sta nalogo, da fotografirata avijon v letu. Nad Bačko Palanko se je pojavil avijon in naredniku Kranjcu se je posrečilo, da je napravil dobro sliko. Ker Kranjc v onem trenutku ni bil privezan, je padel s sedeža na rep avijona. To se je zgodilo s filmsko brzino, ne da bi Kranjc izgubil prisotnost duha. Poslužil se je padobrana in se iz višave 1500 metrov srečno spustil na tla.

* **Brez možganov rojeno dete.** V banjalški bolnici je porodila Zorka Ferakova mrtvo dete. Zdravniki so ugotovili, da je novorojenček sicer normalno razvit, da pa nima možganov. Trupele so balzamirali in obdržali v bolnici v znanstvene svrhe.

* **Kobilice.** Kakor opročajo iz Velike Kikinde, so se pojavile v raznih krajih Vojvodine ogromne množice kobilic, ki povzročajo kmetovalcem veliko škodo. Te dni je prispela v prizadete kraje komisija, ki je ugotovila, da so napravile kobilice že doslej nad deset milijonov dinarjev škode. Prav tako so se pokazale kobilice tudi v mostarski okolici ter nasade silno poškodovale.

* **Smrtna otrokova nesreča.** Nesreča je hudo zadela posestnika in občinskega odbornika gospoda Žurmana v Pesjem. Med igranjem na domačem dvorišču je splezal njegov petletni sinko Ferdi na trugo za prevažanje peska. Otrok je izgubil ravnotežje in padel na zemljo. Za njim se je zvrnila tudi truga in mu padla na glavo. Udarec je bil tako silen, da je fantek kmalu izdihnil. Z nesrečno rodbino sočustvuje vsa vas.

* **Nevarna cestna nesreča.** Na hudi cestni strmini pri Sv. Urbanu proti Ptuju se je te dni smrtno ponesrečil gostilničar Franc Bračič iz Rogoznice, ko se je peljal iz svojega vinograda pri Sv. Urbanu domov. Na strmini je nenadno odpovedala zavora. Konji so se splašili in spustili v dir. Pod strmino se je voz prevrnil in pokopal pod seboj Bračiča, posestnico Potrčevo in Bračičevega hlapca. Bračič je dobil smrtno poškodbo, ker ga je zadela ročica voza na hrbtnici ter mu jo zlomila. Ostala dva sta pa le laže poškodovana. Rajnemu vzornemu gospodarju časten spomin, njegovim dragim pa naše sožalje!

* **Avto s 30 osebami v jarku.** V bližini Krapinskih toplic se je dogodila huda avtomobilska nesreča, ki se je po čudnem naključju končala brez smrtnih žrtev, zahtevala pa je večje število bolj ali manj ranjenih. Avtopodjetnik Franc Simonič od Sv. Urbana pri Ptuju je naložil v Krapinskih toplicah na svoj veliki tovorni avto 30 oseb in jih peljal v Ptuj. Malo od Krapinskih toplic na strmini Doliča je avto zdrčal v jarek ter se prevrnil. Šest oseb je pri padcu dobilo nevarne poškodbe, 23 pa je laže ranjenih. Huje ranjene osebe je slučajno mimovozeči avto prepeljal v ptujsko bolnišnico, lahko ranjene pa so ostale v Krapinskih toplicah. Šoferja so zaprli.

* **Šest otrok v valovih Drave.** Pri Podravskega Podgajcih je v strugi Drave pripravno mesto za kopanje, kamor zahajajo tudi otroci, ker je voda globoka ob bregu samo pol metra. Tudi preteklo soboto se je na tem kraju kopalo šest otrok. Zašli so predaleč v strugo in voda jih je potegnila s seboj. Na srečo je opazil to učitelj virovitiške šole, ki je otrokom priskočil na pomoč. Tri potapljačice se dečke je otel, trije pa so izginili v talovih in utonili.

* **V avto se je zaletel 29letni delavec.** Josip Drš iz Trnitiš na Dravskem polju. Peljal se je na kolesu. Ko je privozil proti Razvanju, je zdajci pridrel v smeri proti Mariboru neki osebni avto, v katerega je Drš zavozil z vso silo. Surok je bil tako močan, da je kolesar zletel v velikem loku v občestni jarek, kjer je obležal s prebito lobanjo, pretresenimi možgani, strto levo nogo nad kolenom in hudimi odrgninami po vsem životu. Prepeljali so ga z avtom v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

* **Versko blazna ženska.** Predpretekli torek se je pojavila v Celju 42letna kuharica Elizabeta Koroščeva iz Zgornjega Dupleta pri Mariboru. Ker je po mestu razgrajala in kazala s svojim vedenjem znake verske blaznosti, so jo prepeljali z reševalnim avtomobilom v policijski zapor, iz katerega so jo prihodnji dan izpustili. Nato je po mestu zopet kričala in razgrajala. V četrtek zjutraj pa se je podala v župno cerkev, šla k velikemu oltarju, jela metati z njega sveče in prte, trkati na tabernakel in klicati Kristusa iz njega. Spravili so jo zopet na stražnico, nato pa z vlakom odpremili v njeno domovinsko občino.

* **Požar.** Predzadnji ponedeljek je zgorela tovarniškemu delavcu Francu Marbahu domačija

za Pustim gradom pri Šoštanjju. Zaradi nedostajanja vode se na gašenje ni moglo misliti. Posrečilo se je rešiti le nekaj oprave in obleke.

* **Strelna je udarila v kozolec.** Ko so bili na Rakitni v nedeljo ljudje pri dopoldanski maši, je udarila strelna v Gričarjev kozolec pod cerkvijo. Ljudje so vdrli iz cerkve, da rešijo, kar bi se dalo. Ker ni bilo vode, so domačini z izdatno pomočjo obmejne straže podrli goreči kozolec in preprečili širjenje požara na gospodarsko splotje in hišo posestnika Gričarja, ki trpi zaradi malenkostne zavarovalnine precejšnje škode.

* **Požar.** Predzadnji torek je nastal v Cerknici požar, ki je uničil dve stanovanjski hiši in tri gospodarska poslopja. Kako je požar nastal, se še ne ve. Škoda je obšutna in le delno krita z zavarovalnino. Da se ni požar še bolj razširil, se je treba zahvaliti vrlim dolenskim in cerkniškim gasilcem, ki so z velikanskim naporom požar že po enournem gašenju omejili.

* **Huda obsodba požigalca.** Kazenski senat mariborskega sodišča je te dni sodil 31letnemu posestniku in bivšemu pismonoši Francetu Pauliču iz Radohove pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, ker je lani decembra iz maščevanja požgal petim posestnikom razne zgradbe ter povzročil nad pol milijona škode. Požigi v Slovenskih goricah so se lani vrstili in je bilo prebivalstvo silno razburjeno, ker ni bilo moči takoj izslediti nevarnega požigalca. Požigalec se je sam izdal. Vzrok njegovih zločinov je bilo osebno maščevanje zaradi raznih preprirov in pravn. Pod pezo dokazov je obtoženec priznal vseh pet požigov ter bil obsojen na 15-let težke ječe in na trajno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Samomor.** Šolski otroci so našli v gozdu pri Sv. Marku pri Ptuju na drevesu obešenega 18letnega Franca Dominka. Kaj je gnalo mladega, in sicer pridnega fanta v smrt, ni znano; najbrže je izvršil nepremišljeno dejanje v trenutku duševne zmedenosti.

* **Umor 78letne starke pojasnjen.** Našim čitateljem je gotovo še dobro v spominu zverinski zločin v Kriški gori pri Žužemberku, kjer je bila umorjena 78letna preužitkarica Marija Bokerjeva. Starke je bila umorjena lani v noči od 6. na 7. maja. Zločinec jo je presenetil v zidnici, okrog katere je imela mal vinograd, tako, da je vdril skozi vrata in ji nato prerezal vrat. Krivca takrat niso dobili. Te dni pa sta se, kakor že večkrat prej, sprla 52letni zidarski pomočnik Franjo Zaletel in njegova žena Amalija, ki je nato prijavila orožnikom, da je njen mož ubil Bokerjevo. Mož, ki so ga zaprli, sicer taji umor, vendar ne more povedati, kje je bil v noči, ko je bil izvršen umor. Ali so Amalijine trditve resnične ali ne, bo morala seveda dognati sedaj sodna preiskava.

* **Bratomor.** Pretekli ponedeljek so se igrali otroci 43letnega posestnika Ivana Jančiča v Ogorevcu pri Sv. Juriju ob južni železnici ob njeni svojega strica, 45letnega Tomaža Jančiča. Ko je le-ta opazil, da otroci smukajo pšenično klasje, je pohitel k njim in jih nagnal. Tomažev brat Ivan, ki je kosil na svojem travniku, se je zavzel za svoje otroke. Tomaž, nekoliko vinjen, je dvignil gnojne vile, ki jih je imel v roki, oplazil z njimi brata po glavi in ga laže ranil nad tilnikom. Ivan je nato v jezi zasadil bratu koso v levo stran prsi in mu zadal veliko, zevajočo rano. Tomaž se je takoj zgrudil in kmalu umrl. Ivana Jančiča so prepeljali v celjsko bolnišnico. Njegova poškodba je lahka in ga bodo, čim bo okreval, izročili sodišču. Oba brata se že dlje časa nista razumela.

* **Gnusen zločin.** Pri posestniku Francu Horvatu v Zgornji Hajdini je bila zaposlena kot pastirica dvanajstletna Marija Kmetec. Ker se zvečer z živino ni vrnila domov, jo je šel gospodar ves v skrbeh iskat na pašnik, kjer je našel se živino vso raztepeno, a o Mariji ni bilo nobene sledu. Drugo jutro jo je pa našel ob nekem grmovju hudo poškodovano, vso okrvavljeno in v zadnjih izdihljajih. Takoj je obvestil ptujsko orožniško postajo in naprosil reševalno postajo za nujni prevoz nesrečne deklice v ptujsko bolnišnico. Deklica pa je med tem časom že izdih-

nila. Sodna komisija je ugotovila, da je bila pastirica spolno zlorabljen in očitno davljena ter da je imela glavo popolnoma razbito.

* **Podivjani sin.** V Bršljinu pri Novem mestu se je pripetil krvav dogodek. 55letni kočar Franc Lampič in njegov dvanajstletni sin Jože sta na dvorišču sušila gobe. Poslednji je rezal gobe z velikim kuhinjskim nožem. Zaradi nerednosti pri delu ga je oče posvaril in tudi oklofutal. Mladega nebogljenca je očetov svarilni nastop tako razsrdil, da je zagnal veliki kuhinjski nož z vso silo v očetova prsa. Zaradi hude rane je moral Lampič nemudno v bolnišnico usmiljenih bratov.

* **Izsleden ropar.** Poročali smo o drznem napadu na poštnega sla pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah. Dne 8. t. m. pa je orožniški narednik g. Lah aretirjal v Zagrebu roparja, bivšega trgovca Ivana Ivanuša, doma iz Šmarja pri Jelšah. Ivanuš je imel še lansko leto majhno trgovino v vasi Selcih pri Sv. Barbari. Bil je na zelo slabem glasu, je kmalu vse zapravil in se potem od tam tudi izselil. Ivanuš je orožnikom vse priznal, tudi to, da je potrdilo namenoma predatiral, ter pokazal kraj, kjer so našli nahrbtnik s priporočeno pošto in prazno denarno vrečo. V grmu poleg nahrbtnika je skrtil tudi svojo masko. Pri aretaciji so našli pri njem samo še okoli tisoč dinarjev. Ostali denar pa je, kakor pravi, zaigral drugo noč po napadu v neki gostilni v Zagrebu. Roparja Ivanuša so oddali v zapore šentlenarškega sodišča, odkoder bo prepeljan v Maribor.

* **Zapeka.** Specialni zdravniki velikega slovesa potrjujejo, da so z učinkom «Franc Jožefove» grenčice vsekako zadovoljni.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna «Franc Jožefova» voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je «Franc Jožefova» voda, posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborno čistilno sredstvo za želodec in čreva. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.**

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SHODI POSLANCA SPINDLERJA.

Šmarje, julija.

V nedeljo 3. t. m. je ime narodni poslanec g. V. Spindler za zjutraj po maši napovedan shod pri Sv. Petru na Medvedovem selu, ki ga je pa sporazumno z domačini odložil na 24. t. m., ker je večina župljanov ta dan odšla na cerkvene slavnosti (žegnanje) k bližnji Sv. Emi. Popoldne tega dne pa je zboroval v prekrasnem vinorodnem Virštanju, kjer se je zbralo nenavadno lepo število domačinov in tudi sosedov iz Buč, Verač, Zdol, Loke itd. Z velikim zanimanjem so udeleženci shoda, ki ga je otvoril in vodil predsednik tamošnjega krajevnega odbora JRKD, g. Robič, sledili poslančevim izvajanjem in jih sprejeli z odobravanjem na znanje. Nato je poslanec razna vprašanja zborovalcev pojasnjeval. Sprejeti sta biti tudi resoluciji, s katerima zahteva narod, naj se danes od prometa skoraj odrezani Virštanj z zgradbo nujno potrebne dovozne ceste na bližnje železniške postaje odpre trgovinskemu prometu in naj se vprašanje veleposestniških gozdov že vendar enkrat reši tako, kakor zahtevajo interesi naroda in države. — Gospod narodni poslanec namerja prirediti zaenkrat sledeče shode: 24. julija popoldne pri Sv. Petru na Medvedovem selu, popoldne zaupni sestanek v Kostrivnici; 21. avgusta popoldne pri Sv. Vidu pri Planini, popoldne v Prevorju; 28. avgusta popoldne v Pilštanju, popoldne v Križah. Morebiti potrebne spremembe programa bodo pravočasno objavljene.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Posledice nadvlade strojev v kmetijstvu

Vidimo, da se ustanovljajo po vsem svetu, posebno v Ameriki in Rusiji, velike kmetije, ki obratujejo le z najmodernejšimi stroji, da lahko nudijo z lepim dobičkom svoje pridelke ceneje, kakor jih more nuditi navadna kmetija. In to zaradi tega, ker pridelujejo ceneje. V čem je pa ta cenenost njihovega obrata? Rusijo pustimo na strani, ker so tamošnje razmere povsem različne od vseh drugih.

Poglejmo le moderno ameriško farmo, kako je urejena. Ze na zunaj je silna razlika, če jo primerjamo z navadno kmetijo. Nikjer ne vidimo gospodarskih poslopij, ker niso potrebna. Za stroje so postavljene preproste zgradbe. Za krmo ni treba poslopij, ker jih pri izključno strojnem obratu ne potrebujejo. Služinčadi ali velike družine ni treba, ker zadostujeta že dva strojnika za vse delo. Ker ni treba vzgojevati kopice otrok, da bi delali, tudi stanovanj ni treba velikih. Izdatki za prehrano in obleko so nizki, ker stroji ne potrebujejo prav ničesar, če mirujejo. Na starih kmetijah pa je treba obsežnih nepremičnin, kakor gospodarskih poslopij, in premičnin, kakor živine, krme, služinčadi in zalog živil, za vse leto.

Denar, ki ga vtepe kmet v poslopja in v pridelovanje živeža za ljudi in živino, porabi moderen farmar za nakup strojev, ki obratujejo in ima stroške zanje le takrat, kadar jih rabi. Ko posejen pr. pšenico jeseni, počaka skoraj brez vsakih režijskih stroškov do žetve. Ob žetvi najame sezonske delavce, ki pridejo kar pred hišo, za nekaj tednov in spravi ves pridelek v trgovinska skladišča, ne da bi potreboval kakršnekoli shrambe. Pri pšenici je r. pr. razlika v proizvodnih stroških obeh gospodarstev prav očitna: modernega farmarja stane bušel (35 litrov) 40 centov (okrog 22 dinarjev), kmetskega farmarja pa 60 centov (okrog 33 dinarjev). Pri današnji prodajni ceni 55 centov za bušel ima poslednji 5 centov izgube, prvi pa ima še vedno 15 centov dobička. Slično je pri drugih pridelkih.

Kaj nam kažejo ti zgledi? Ničesar drugega, kakor da se vrši danes pri kmetijstvu isti preobrat, kakor se je izvršil pri rokodelstvu, ko so se ustanovile tovarne. Kljub vsemu odporu je dandanes v svetu rokodelski stan na parah ali pa je rokodelce od tovarnarja odvisen delavec v moderni tovarni. Pri nas drži rokodelce na površju le še prirodni odpor našega kmeta do novotarij. Rokodelca je zaposlila tovarna, od katere kupuje kmet svoje potrebščine. Delavec pa je delal vse kmetijske stroje, ki ženejo danes kmeta z grude. Konkurenca modernega kmetijstva je pregnala v Ameriki že sto tisoče kmetov z njihovih kmetij v mesta, kjer množijo brezposelno armado.

Pomislimo, kaj bodo počele goste naseljene kmetijske dežele s svojim kmetijskim prebivalstvom, ki mu kmetijski obrat ne bo nudil več možnosti za kupovanje vsakdanjih potrebščin. Čim bolj bodo cenene razne potrebščine, tem ceneje bo tudi lahko delal moderen kmetijski obrat in bodo zanj tudi proizvodni stroški vedno manjši. Starokopiten kmet ne bo mogel tako nikoli dohiteti svojega naprednega tovariša.

Kam pa vodi ta zmaga strojev v kmetijstvu? Zmaga stroja v rokodelstvu je vodila k nakopičenju industrijskih izdelkov in borba za njihovo razpečavo je bila temeljni vzrok svetovne vojne. Zmaga stroja v kmetijstvu je dovedla do nakopičenja raznih pridelkov in vodi neizbežno v krvave zapletljaj. Taki zapletljaji zaradi prevelikega dela strojev bodo privajali človeštvo vedno v vojne. Po vojni, ki bo stroje porabila predvsem za pokončavanje, bo spet nekaj let red med izdelki, odnosno pridelki strojev in ljudskimi potrebami, dokler se ne nakopiči vnovič blago. Tako bodo nastali stroji iz prijateljev največji sovražniki človeštva. Šele s propadom in splošnim obubožanjem človeštva bo izgubil stroj svoje tiranstvo. Žareči malik Babiloncev, Moloh, ki so mu metali verniki v žrelo otroke, je bil prva

podoba kvarnega gospodarstva stroja. Za naše slovenske razmere ne pride vsa ta izredna mehanizacija poljedelstva v poštev, ker imamo premalo orne zemlje. Mi se moramo držati takih panog kmetijstva, ki se ne dajo zmehanizirati: živinoreje s travništvom in sadjereje. Oprimo se tudi na tujski promet, pa nas ne zajamejo valovi propada.

Pod snegom

Babica in Barica sta sedeli za pečjo, ki je dihala prijetno toploto. Babica je vedela povedati toliko lepega, da se Barica ni nikoli naveličala poslušati. Kadar je babica utihnila, je zaprosila Barica:

«Joj, babica, še tisto o stekleni gori —»

Pa je babica povedala pravljico o stekleni gori. Potlej o kralju Matjažu, o morski roži in o živi vodi in še druge, toliko lepot, da je bila mala kakor omamljena.

Vmes sta tudi zapeli. Babica je znala dolg vee pesmi. Pela je o lepi Vidi, o mladi Zori in o siroti Jerici, pa o Mariji, ki je hodila po polju in srečavala obrtnike.

— Kaj šivata, kaj šivata,
oj mojškriči vidve?
Midve šivava, midve šivava
oj križ za Jezusa.
— Le šivajta, le šivajta
prav tanko in drobnó,
da Jezusa trpljenje
polajšano bo! —

Barica je poslušala dolgo pesem, ki je v preprostih slikah opisovala priprave za Jezusovo trpljenje. Na koncu vsake slike je iz babičinih ust toplo zadrhtela Marijina prošnja:

— — da Jezusa trpljenje
polajšano bo! —

Mala v zatopljenosti skoro ni niti zapazila, kdaj je zunaj naletavajoči sneg začel zagrinjati okna. Dan za dnem se snežilo kakor na preték in kar na vsem lepem se je nabralo snega toliko, da so bila okna do polovice zasuta z njim. Sobo je že pričel polniti bledosivkast mrak, a snežiti le ni nehalo. Nazadnje je od zasneženih oken ostala samo ozka raza, ki je propuščala tako malo svetlobe, da deklica niti potez na babičinem obrazu ni mogla razločiti. Tedaj je starki nenadno zamrla pesem na ustnih. Počasí je sklenila roke in nalik izgubljenega zastokala:

«Za božji čas! Kaj takega pa še svoj živ dan ne pomnim!»

«Kaj pa?» je v nedolžni radovednosti deklica upala, da bo slišala spet novo pravljico ali pa morda skrivnostno zgodbo iz davnih starih časov, toda starka je samo enakomerno nihala na peči in le kdaj pa kdaj zastokala.

«Ali vas kaj boli?» se je zasmilila Barici, ki je toliko časa zaman čakala odgovora na svoje vprašanje, da se je končno še nje polastil tajinstven strah. Ne da bi vedela, česa so prav za prav boji, je le občutila nekakšno nepojmljivo grozo. V hip jo je zaščemelo v očeh in kakor se je tudi premagovala, je končno bušila v splašen jok, medtem ko je sneg okna popolnoma zakril in je zavladala po sobi tema kakor v rogu.

«Nič ne jokaj, bom brž nažgala luč —» je zdajci zaslišala babičin glas in se še bolj prestrašila, ko se je zavedala, da jo obdaja sama črna tema.

«Ali je že noč?» nikakor ni mogla verjeti lastnim očem.

«Zdaj seveda,» je babica tipaje lezla raz peč, «pa bova molili, da bi se kmalu spet zdanilo. Le čakaj, samo da najdem vžigalice —»

Ko je nažgala svetilko, je stopila k začrneli uri, ki je počasí tiktakala na steni.

«Dve», je razločila s plahim glasom.

«Ali ponoči?» se je čudila vnukinja.

«Saj vidiš, da je tema —» ni hotela babica razložno odgovoriti. Da bi pregnala dekletovo bojazen in lastno skrb, je skušala spet zapeti, toda glas je bil tako stisnjen, da je morala brž spet prenehati.

«Dve popoldne,» ji je kljuvalo v glavi, «pa taka črna tema. Čisto sva zasneženi in Bog se naju usmili!»

Z izgovorom, da gre v kuhinjo po večerjo, je odšla v vežo, kjer je skušala izdreti zapah in odpreti vežna vrata, ali trud je bil brezuspešen. Sneg je s toliko težo tiščal na vrata, da so se bočila v vežo in je bil hrastovi zapah upognjen in napet, da ga starka ni mogla niti za las omajati. V skrbeh je zmajala z glavo in odšla v kuhinjo.

«Da bi le streha vzdržala,» ji je podrhtevalo v mislih, «sicer sva z Barico izgubljeni.»

Ko je tako mislila, je vzela vnukinjo v naročje in ji jela praviti o nebesih. Tedaj je zahreščalo tramovje. Sredi besede je starka utihnila, sredi zamaknjenega poslušanja je mala oglušela.

Ko je zima minila, je ostala od bajte samo ruševina. Pod njo so našli babičino in Baričino truplo.

Ivan Albrecht.

Zrela za zakon.

Gospa A: «Ali ste dali svoje hčere kaj pravega izučiti?»

Gospa B: «I, no! Najstarejša je zobna zdravnica, druga je pravnica in je uslužbena pri nekem odvetniku, a tretja ni za nobeno rabo in jo bom morale omožiti!»

PREKMURSKI GLASNIK

Huda suša vlada po vsej Slovenski krajini. Vsa obširna ravnina od Dolnje Lendave do Radgone, od Mure do Hodoša nudi te dni žalostno sliko. Žalosten je pogled na polja, travnike, vrtove in sadovnjake. Vsi sosednji kraji so bili od časa do časa deležni blagodejnega dežja, Slovenska krajina ga pogreša že od pomladi. Le trikrat je deževalo nekoliko bolj, sicer pa je večkrat samo rosilo. Suša navdaja ljudstvo z grozo. Vsa kdo se vprašuje, kaj bo? Letina je bila že lani tako slaba, da so vse zaloge že zdavnaj porabljene in marsikdo trpi pomanjkanja. Za naprej se tudi ne obeta nič dobrega. Sena je že premalo. Otave ne bo, ako bo suša še nekaj časa pustošila. Ker bo tudi drugih pridelkov malo, se prebivalstvo boji splošnega pomanjkanja. Dežja ni in ni. Včasih se lepo zaoblači, a vsi oblaki brez dežja oddrve dalje. Suša je za vso Slovensko krajino, ki je že itak dežela pomanjkanja, pogubna.

Zrtev Mure. Mura je zahtevala letos svojo prvo žrtev. Košak Ignacij, 26letni rudar, je šel z dvema tovarišema proti Muri in pri železniškem mostu pri Murskem Središču so se hoteli fantje ohladiti v mrzli reki. Ker Mura ni pregloboka, je hodil po vodi tudi Košak, dasi ni znal plavati. Kar naenkrat pa je začel klicati na pomoč. Prišel je na mesto, kjer je Mura precej globoka, in zmanjkalo mu je tal. V bližini ni bilo nikogar. Mlinar je šel takoj na pomoč, pa bilo je že prepozno. Še nekajkrat je fant pokazal roke iz vode, potem pa utonil. Mura ga je naplavila že drugi dan v Petišovcih.

Zrtev verskega nasprotja. V Krogu se je dogodil žalosten primer verske mržnje, ki je s svojim tragičnim zaključkom uničil srečo družine. Po vseh okoliščinah je ta primer najboljše svarilo proti verski nestrpnosti. Pred letom dni se je priženil Vincenc Svetec na dom gostilničarja Ivana Kerca v Krogu. Za ženo je vzel njegovo rejenko Ano Sočičevo. Sprva je vladal v hiši mir, kar naenkrat pa so se začeli med Kercom in Svetcem prepiri, ker je prvi evangeličan, drugi pa katolik. Te dni je bila v Kercevi gostilni večja družba vaščanov. O polnoči se je večina gostov odpravila domov in ko sta Kerec in zet ostala sama v krčmi, se je začel prepri med njima. Kerec je udaril Svetca v lice. Ko se je pa drugič zagugal proti njemu, ga je Svetec z vso močjo sunil od sebe. Kerec je padel tako nesrečno, da se je udaril najprej ob rob mize, potem pa telebnil preko klopi na tla. Čez nekaj dni je nesrečni gostilničar podlegel hudim poškodbam.

Huda nesreča. Pred tednom dni je vozil posestnik Franc Turnšek iz Hajdoš svojemu sosedu iz gozda drva. Voz se je prevrnil ter pokopal pod seboj Turnška in ga tako smrtonovarno poškodoval, da bo težko okrevale. Turnšek je bil prepeljan v ptujsko bolnišnico.

Pretep v Gabrju. V Horvatovi gostilni v Gabrju so se te dni sporekli fantje iz Kota z domačini in povzročili krvav pretep. Najteže je bil ranjen posestnikov sin Vaš iz Gabrja, ki bi bil izkrvavel, da mu ni pravočasno prihitel na pomoč zdravnik. Občutne rane sta odnesla z bojišča tudi Vereš in Horvat iz Kota. — Orožniki so nekatere pretepače prijeli in zaprli.

NAŠI NA TUJEM

Časten uspeh našega rojaka v Franciji. Te dni je v prijaznem kraju Champagneullesu blizu Nancyja praznoval pomembno slavnost naš rojak g. Anton Trampič, po rodu iz Podrožice na Koroškem, ki se je v rani mladosti, pred 55 leti, preselil v Francijo ter po velikih naporih s svojo pridnostjo in iznajdljivostjo v pivovarski stroki dosegel najodličnejše mesto. Pred 35 leti je ustanovil pivovarno, ki je svetovnoznana, v Franciji pa med prvimi, odkar je s popolnoma svobodno konkurenco izrinila s francoskega trga mnoge tuje pivovarske izdelke. G. Trampič je sedaj glavni ravnatelj in solastnik ogromne pivovarne «Les Grandes Brasseries de Champagneulles». Proslave 35letnice so se poleg odličnih zastopnikov gospodarskih organizacij udeležili tudi rektor univerze in župan v Nancyju, zastopnik glavnega sindikata hotelirjev in zastopniki raznih krajev, ki so izrekli laskava priznanja ne le velevažnemu podjetju, temveč tudi njegovemu inicijativnemu ustanovitelju. Začetna kapaciteta pivovarne je bila 10.000 hl, lani pa je podjetje, pri katerem je zaposlenih nad tisoč delavcev in 150 uradnikov, prodalo 414.101 hl piva. G. Brun, predsednik Društva industrijcev, je izročil slavljenju zlato kolajno v priznanje njegovega dela, g. Petit, ravnatelj in ustanovitelj pivovarniške šole, ki je pokupil v zadnjih treh letih nad 10.000 metrskih stotov savinjskega hmelja, pa je v svojem govoru naglašal, da je Trampičevo ime za vedno združeno s slovesom njegove ustanovitve. Zastopniki mesta so g. Trampiča proslavljali kot mestnega dobrotnika, zakaj po njegovi podjetnosti je mesto zaslovelo, mnogo meščanov pa našlo zaslužek v izborni organiziranem velepodjetju. G. Trampiču, ki je že ob neštetih prilikah dokazal ljubezen do rodne zemlje in do rojakov, tudi mi iskreno čestitamo k uspehu in ugledu, ki ga je dosegel v svoji novi domovini Franciji in med njenimi vodilnimi gospodarskimi krogi.

Stiring Wendel (Masselle). Minilo je že precej časa, odkar ni bilo v «Domovini» glasu iz našega prijaznega kraja. Kakor skoro ves svet, tako je tudi nas v lepi bogati Franciji obiskala svetovna kriza. Ko smo se pred nekaj leti naselili v tem rudniškem kraju, smo bili — to moramo reči — kolikor toliko še precej zadovoljni. Takrat nismo poznali delovnih praznikov in takrat se je dalo še nekoliko zaslužiti, tako da se je mogel človek s svojo družino pošteno preživeti. Toda časi postajajo od dne do dne vedno bolj slabi. Delamo samo 18 do 20 šihov na mesec. In še ti so slabo plačani, odkar so nam znižali mezde za osem odstotkov. Oženjenim, ki imajo družine v domovini, so vzeli družinske doklade. S tem so prizadeli vsi družinski očetje, ki si služijo z napornim delom vakdanji kruh za svojo družino, biva-jočo v domovini. Pred obratno pisarno je vedno napisano, da se zbog nedostajanja naročil v soboto in ponedeljek ne bo delalo. Toda kljub temu postaja delo v rovih čimdalje bolj naporno. O ne- ga pa, ki ni več zmožen za težko pretirano delo, kratkomalo odslove. Rojaki se med seboj povprašujemo, kaj utegne nastati iz te svetovne krize, ki nas je tako nepričakovano objela. — Dne 4. julija smo položili k večnemu počitku našega priljubljenega prijatelja Matevža Turenška, ki je

umrl v najlepši moški dobi 37 let in ki je bil rojen v Braslovčah. Pokojnik je bil oženjen ter že precej časa ločen od žene. O njegovi priljubljenosti je pričal lep pogreb. Na poslednji poti ga je spremljalo Slovensko kolesarsko društvo, ki je položilo na njegovo krsto krasen venec z lepim napisom. Bodi rajniku lahka tuja zemlja, njegovim preostalim pa naše sožalje!

Vrnitev izseljencev. Znano je dejstvo, da je morala vsaka parobrodna družba, če je hotela dobiti koncesijo za poslovanje v naši državi, dati na vsaki ladji, ki se vrača iz prekmorskih držav, prostora, če se pokaže potreba in na priporočilo naših predstavnikov v inozemstvu, za izvestno število naših državljanov, ki so brez sredstev. To je šlo zelo dobro do leta 1931., ko je bilo dosti potnikov. Poslabšal pa se je položaj družb ob koncu lanskega leta in letos. Zaradi tega so seveda parobrodne družbe, koncesionirane v Jugoslaviji, skušale zmanjšati število repatriirancev. Za leto 1932. so predlagale, da bodo prepeljale samo pet odstotkov brezplačno nazaj od skupnega števila izseljencev v letu 1931.: 153 oseb iz Unije in Kanade in 66 oseb iz južne Amerike. Po pogajanjih so se sporazumeli tako, da bodo družbe brezplačno prepeljale iz Unije in Kanade 300, iz južne Amerike 180, iz Avstralije in z Nove Zelandije pa 36 izseljencev. Družbe bodo posodile repatriirancem tudi potrebne vsote za železniške stroške od pristanišča izkrcanja do bivališča v Jugoslaviji. Te stroške bo družbam kasneje naša vlada povrnila.

Število naših izseljencev v Zedinjenih državah. Po objavljeni uradni statistiki tujih državljanov je bilo leta 1920. v Zedinjenih državah 85.175 Hrvatov, 80.437 Slovencev in 40.669 Srbov, skupaj torej 206.281 Jugoslovenov. Leta 1930. pa je bilo 79.802 Hrvatov, 77.671 Slovencev in 30.121 Srbov, skupaj torej 187.594 Jugoslovenov. Ako upoštevamo dejstvo, da je v jugoslovenskih osrednjih podpornih organizacijah včlanjenih okroglo 185.000 odraslih članov in da v njih ni niti polovica naših izseljencev v Zedinjenih državah, je jasno, da sprednje številke niti približno niso točne. Po najverjetnejši statistiki jugoslovenskih organizacij je v Zedinjenih državah Severne Amerike nad 700.000 naših izseljencev.

Pogrešanec se išče. Franc Grilc, čigar zadnje bivališče je bilo: Johannesburg, Bt 104, U. S. A., je odpotoval v Ameriko že leta 1913. Sedaj sta pa minili že dve leti, ne da bi se bil med tem časom kaj zglasil. Prosim zategadeti vsakogar, ki bi kaj vedel o njem, naj mi kot bratu to sporoči. — Peter Grilc, Spodnja Lipnica št. 19, pošta Kamna gorica, dravska banovina, Jugoslavija.

ŽENSKI VESTNIK

Kozja krma

Če opazuješ koze na prostem, opaziš, da se ne menijo za bujno rastočo travo in zelenje, ker vsebuje to zelenje, razen detelje, zelo malo redilnih snovi. Za poletni čas je dobra mati narava itak poskrbela, da dobijo koze po živih mejah, ob potih, gozdnih parobkih in po polju obilno sveže hrane. Povsod je vse polno in raznovrstnega zelenja.

Tako dobi kozjerejec smernico, kako naj zimsko krmljenje uravna, bodisi sveže ali suho. Ako imamo koze lahko na prostem, je zauje najprimernejši prostor bolj suha in z živo mejo obdana livada. Poleg raznih trav in zelišč najde koza po grmovju vsakovrstno hrano, ki tam uspeva. Tudi po požetih in pokošenih njivah najde marsikaj. Izpremema ji je potrebna.

Če pa koze ni mogoče pasti, je treba pač vsak dan nabrati dovolj sveže hrane, ki se jo mora vedno menjati.

Za zimsko krmo moramo nabrati in posušiti vsakovrstno zelenje. Razne trave, kapusnice, predvsem mladike grmičevja; vendar je paziti, da ne naredimo škode; nadalje posušimo stroke graha in fižola, jagodičevje itd.

Zdravilnost salate

Ni je tako hladilne in prijetne jedi v soparnih poletnih dneh, kakor je dobro pripravljena salata. Marsikdo se je že sam prepričal, da v poletni vročini nima nič kaj dobrega teka, ki pa se takoj izboljša, če si privošči malo salate. Važna je nadalje salata, če je zabeljena s svežim oljem, zato, ker uživamo z njo vred olje, ki je najlaže prebavljiva maščoba. Tretja korist, ki jo imamo od salate, je pa ta, da dobivamo z njo v telo naravne železne soli, ki zelo močno vplivajo na sestavo naše krvi. Salato uživamo v splošnem vedno sirovo in zato dobivamo z njo redno v svoje telo važne vitamine. Pri mnogih kožnih boleznih predpišejo zdravniki bolnikom salato. Posebna vrsta salate pa je prav dobro zdravilo proti strašnemu skorbutu. Naposled tudi ne smemo pozabiti, da je najbolje, če pripravljamo salato z vinskim kisom, ki nekako zrahlja njeno staniče. Slabotni želodci pa preneso namestu kisa mnogo laže bolj primerni citronov sok. Olje nadomestimo lahko s kislim mlekom ali s smetano. Tudi malo soli ne škoduje; poper in druge začimbe pa so nepotrebne.

Za kuhinjo

Meso z zelenjavo. Telečje meso ali pa piščanca zreži na kose in ga duši z malo čebule in sladke paprike, da je na pol mehko. Medtem pripravi razno zelenjavo, kakor korenček, peteršilj, kole-rabice, grah, fižol in drugo, kar pač dá letni čas. Zelenjavo zreži na rezance ali pa na kocke. Ko je meso na pol dušeno, prideni še zelenjavo, zalij z malo juhe ali vode, osoli in duši do mehkega; posebej pa skuhaj mladi krompirček, kuhanega odcedi, zabeli s sirovim maslom in potresi s sesekljanim peteršiljem. Daš kot samostojno jed na mizo.

Češnjeva pogača. Zamesi v testo 30 dek moke, osemkilo sirovega masla, dve jajci, dve žlici sladkorja, malo soli in tri deke vzhajane kvasca. Umešeno testo postavi na toplo, da vzhaja na dvojno količino. Vzhajano testo tenko razvaljaj, ga položi na pomazano pekačo, posuj na gosto s češnjami, ki si jim pobrala koščice, posuj s sladkorjem in cimetom ter speci. Če hočeš pogačo izboljšati, posuj po češnjah še zmletih orehov ali pa mandeljnov. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose.

Jagodova pogača. Mešaj v skledi 15 dek sirovega masla, 15 dek sladkorja in 4 rumenjake, da naraste, nato primešaj 6 dek zmletih mandeljnov ali pa orehov, 6 dek moke, za noževno konico pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Pekačo dobro namaži, posuj z moko in zlij testo vanjo. Testo razdeli po vsej pekači in ga speci. Pečeno in hladno zreži na velike kocke, ki jih namaži z nadevom, napravljenim takole: stolci četrt litra smetane, prideni ji sladkorja in primešaj četrt litra pretlačenih jagod ali pa malin.

Sir z jagodami ali pa malinami. Zmešaj v skledi četrt kile sira (skute), četrt litra mleka in malo vanilovega sladkorja. V petih žlicah belega vina razmoči 10 gramov želatine, jo zlij k siru, dobro zmešaj in daj v skledico. Nato jo postavi na led ali v mrzlo klet, da se strdi. Ko se sir strdi, ga okraši naokoli z jagodami ali pa malinami. Zraven lahko daš še kekse ali drugo sladčico.

ZANIMIVOSTI

× **Nad pet milijonov brezposelnih v Nemčiji.** Število brezposelnih v Nemčiji se je v drugi polovici junija znižalo za 93.000 in znaša sedaj pet milijonov 480.000. Od najvišjega stanja, ki je bilo sredi marca, se je do konca junija število brezposelnih znižalo za 650.000. Lani pa je to znižanje znašalo več ko en milijon.

× **Sto milijonov ljudi naj zapusti Evropo.** Grški senator Mylonas je v Zenevi čisto resno navajal, da je Evropa preobljudena in da je člo-

veštvo nepravilno razdeljeno na vseh pet delov sveta. Tudi Hoover, predsednik ameriških Združenih držav, očita Evropi, da si je dovolila pretirano razkošje preobljudenosti in da ima sto milijonov ljudi več, kakor jih more preživeti. V tem tiži baje glavni vzrok hude gospodarske krize, ki se je začela širiti na vse druge dele sveta. Ob Kristovem rojstvu je imela Evropa približno 80 milijonov prebivalcev. To število se je podvojilo do leta 1870., pozneje pa so se ljudje v Evropi množili še bolj hitro. Tik pred vojno je štela Evropa že 450 milijonov prebivalcev, predlanskim pa 485 milijonov. Svetovna vojna je torej vplivala na razmnožitev ljudi v Evropi celo blago dejno.

× **Stoletnica žveplenk.** Letos je minilo 100 let, odkar so leta 1832. izumili Kammerer, Roman in Preshel nova vžigala, ki so se, sprva od vlad prepovedana, tako priljubila, da so zdaj v splošnem prometu in so predmet veliki industriji. Sprva so iz enega kilograma fosforja naredili blizu dva milijona žveplenk. Tvorcnice so izdelale do deset milijonov žveplenk na dan. Izdelovanje žveplenk je bilo spočetka svobodno, a ta divji položaj ni bil brez zlih posledic, zakaj pojavljali so se nekroza čeljusti pri delavcih in delavkah, zastrupljanje krvi, vnetje možganov in več drugih bolezni. Ker je bil po vžigalnih klinčkah fosfor vsakomur na razpolago, si je lahko tudi vsakdo z malo denarja kupil smrt. In res so se usmrtili z žveplenkami prav mnogi ljudje, zlasti ženske. Zato so oblasti ukazale, da se za žveplenke uporablja namestu 18odstotnega le še petodstotni do šestodstotni fosfor. A žveplenke so se tudi prehitro rade v nemale in povzročale požare. Zato se je moral uporabljati rdeči fosfor, ki se vname šele pri 260° C. Švedski tvorničarji pa so žveplenke izpopolnjevali in izkušali izumiti vžigalice sploh brez fosforja. In res so žveplenke dandanes ob svoji stoletnici popolnoma nenevarne. Izumi novih vrst žveplenk pa so monopolizirani in brez posebne opasnosti.

× **Beg gobavcev iz bolnišnice.** Iz Tirkilište v Rumuniji poročajo o strahoviti paniki, ki je zavladala med tamkajšnjim prebivalstvom, ko je zvedelo, da so pobegnili iz bolnišnice gobavci. Vest je povsem resnična. Gobavci so zbežali iz bolnišnice in se zatekli v bližnje vasi. Že daleč naprej so vsakomur, ki so ga srečali, z upitjem sporočali, da so gobavi in da hočejo hrane, posebno pa kruha. Nekateri gobavci so pravili, da so zbežali iz bolnišnice zaradi tega, ker jim že skoro mesec dni niso dajali hrane. Iz bolnišnice je pobegnilo 25 izmed 135 gobavcev.

× **Setev iz letala.** Traktor, ki je veljal do sedaj za nekakšno podobo novega ruskega gospodarstva, bo sedaj izpodrinilo letalo in celo zrakoplov. «Z uvedbo letala v poljedelstvu bo stopil prastar način obdelovanja polja v povsem novo dobo», je izjavil podpredsednik sovjetske poljedelske šole v Mokvi. Marsikdo se bo čudil in vpraševal, kako neki je mogoče uporabljati letalo v poljedelstvu. Misel je res drzna, vendar kakor sledi iz poznejšega, izvirna in ne slaba. Najprej bodo začeli v Rusiji uporabljati letalo za sejanje. Sejati iz letala so poskusili sovjeti že v najrazličnejših predelih, zlasti pa na obširnih riževih poljih na severnem Kavkazu. Poskusi so se ne pričakovano dobro obnesli. Predvsem je hitrost tista prednost sejanja iz letala, ki je najočitnejša in najkoristnejša. En hektar polja je moči z letalom posejati še prej kot v eni minuti. Količina žetve se je na riževih poljih, ki so jih posejali iz letal, močno dvignila. Letos namerjajo na podstavi tega uspeha enako posejati še 7000 hektarjev zemlje. Hitrost sejanja pri tem modernem načinu je posebno važna za suhe predele jugovzhodne Rusije in ruske Srednje Azije, kjer le malo dežuje. Upajo, da bo letalo s svojo hitrostjo odpomoglo temu nedostatku. Strokovnjaki so izračunali, da pomeni v deželah, kjer kraljuje suša, prihranitev štirih ali petih dni med pomladansko setvijo 15odstoten do 20odstoten povešek količine žetve. Pri lanu pa je mogoče doseči s sejanjem iz zraka dvoje žetev v enem letu. Največja nepravilnost pri sejanju iz letala je, da se do-

slej še ni posrečilo izumeti naprave, ki bi enakomerno razpršila seme. Preiskava na nekem posestvu je pokazala, da se giblje število zrn, vrženih iz letala, pri enem kvadratnem metru med 4 in 198. Dokler ne bodo odpomogli temu, bo sejanje iz letala uporabno na primer le za riževa polja in sploh za kulture, pri katerih je ročno sejanje naporno ali pri katerih je treba, da se seme redko poseje. Zrakoplov bi v tem pogledu nadkrilil letalo, ker bi mogel nositi s seboj večje množine semena. Po načrtu bodo pomladi 1933. v Rusiji preuredili večje število letal, s katerimi bodo posejali ozemlje v obsegu milijona hektarjev.

× **Blagoslov pepelnatega dežja.** Svoj čas so izbruhnili ognjeniki v Andah v južnoameriški državi Chile in zasuli celotne pokrajine po ped na debelo s pepelom. Iz petih ognjenikov so podzemne sile vrgle tako ogromno množino pepela, da je bil svet več sto kilometrov daleč posut s pepelom. Mnogi ljudje so sprejeli ta pepelnati dež z obupom, češ, da jim bo uničil vse poljske pridelke. Vendar temu ni bilo tako, zakaj farmerji, ki so mislili, da jim bo pepel uničil vso letino, trdijo, da alfafa (čilenska narodna rastlina) še nikdar ni tako bohotno rasla kakor sedaj, ko je zemlja pognojena s tem pepelom. V mestu Curinu s 16.000 prebivalci, pa so meščani dobili s pepelom naravnost čudovit zaslužek. Neka tvrdka v Santiagu se je ponudila iz neznanega razloga, da hoče pokupiti ves pepel, ki ga bodo meščani zbrali. In tako se dogaja, da prodajajo vulkanski pepel na stote firmi. Pri tem nimajo drugega dela, kakor zbirati pepel s tal in čistiti tako še mestne ulice.

× **Človeški vonj.** O njem se splošno sodi, da je dokaj top, kar je res, če primerjamo svoj vonj na primer s pasjim vonjem. Vendar pa naš vonj ni tako slab, kakor mislijo po večini ljudje, Carinski uradniki so znani po izredno razvitem vonju, ki jim omogoča najti še tako dobro skrito blago, kolikor se pač dá najti z vonjem. To velja predvsem za tobak in živila. V Avstro-ogrski banki na Dunaju so imeli baje uradnika, ki je imel zelo lahko, a tudi zelo važno službo. Edina njegova naloga je bila namreč povohati vsak bankovec posebej, da je ugotovil, ali je pristen ali ponarejen. Imel je tako dober nos, da je ponarejene bankovce takoj zavohal. Preden je stopil v zasluženi pokoj, je moral izvežbati naslednika, ki banka brez njega ni mogla poslovati. Z vajo se dá doseči tudi v tem pogledu marsikaj, kar se zdi človeku neverjetno. Tako pripoveduje dr. F. Pölten, da so ga nekoč opozorili, da je mogoče spoznati z vonjem celo knjige. Kdor ima dober nos, lahko baje loči francosko ali angleško knjigo od nemške. Dr. Pölten se je prepričal o tem in od takrat spozna baje tudi v tem vsako knjigo, ali izvira iz Anglije, Francije ali Nemčije. Odločilen je duh tiskarske barve, ki se meša z duhom papirja. Tudi nekatera važna kemična odkritja gredo bolj na račun vonja kakor kemičnih lastnosti snovi.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dobro ga je zavrnila.

«Čujte, gospodična, nocoj se mi je sanjalo, da sem vas zasnuhil. Kaj neki to pomeni?»

«Da ste v spanju pametnejši, kakor kadar bediti.»

Ne poiskal bi zdravnika, ampak šepal bi.

Učitelj razlaga učencem, da se je treba zateči k zdravniku, če se komu pripeti nezgoda ali če zbolí. Da se prepriča, kako so ga razumeli, vpraša: «No, Mihec, kaj bi ti storil, če bi te bolela noga?»

Mihec: «Šepal bi, gospod učitelj.»

Dober astronom.

«Učenjaki so že opetovano poskusili ugotoviti težo lune, pa se jim ni to še nikoli posrečilo.»

«Nič čudnega to, ko se luna neprestano krči ali pa narašča.»

Nerazumljivo.

«Kaj pravi tvoja žena, če prideš pozno ponoči domov?»

«Saj nisem oženjen.»

«Nisi oženjen? Zakaj pa ne hodiš potemtakem bolj zgodaj domov?»

Varčnost.

«Marička, vaš ženin se mi zdi zelo zapravljiv.»
«Nasprotno, milostiva, zelo varčen je. Vedno, kadar pride k meni v kuhinjo, ugasne luč.»

Za žejo ni treba zdravnika.

«Vi imate precej hudo mrzlico. Ali trpite mor da tudi žejo?»

«Gospod zdravnik, brigajte se le za mrzlico, z žejo bom že sam opravil.»

Lovska.

Lovec, ki je prišel iz Afrike: «Ne morete si misliti, kako veliko tigrov sem postrelil v Afriki.»
Eden izmed poslušalcev: «To skoro ni mogoče, saj v Afriki menda ni tigrov.»

Lovec: «Kako pa naj bodo, ko sem vse postrelil.»

Zadnji obrok plačan.

Trgovec: «Tukaj imate potrdilo, da ste plačali zadnji obrok za otroški voziček. Upam, da je otrok zdrav!»

Srečni oče: «Zdrav! Hvala lepa! In jutri se poročil!»

Iz otroških ust.

«Poslušaj, Milica, kako se dere najin novi bratec!»

«Si lahko mislim, zakaj je prišel iz nebes: ker so ga tam ven vrgli!»

V gostilni.

— Gospod plačilni natakar, kakšno kuro ste mi pa prinesli. Saj je je samo kost in koža.

— Oprostite, nisem vedel, da ste hoteli imeti kuro tudi s perjem.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlja, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v različnih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju pri prišču med parklji, opeklinah, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevci, kužnih boleznih itd. Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

**v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani**

Selenburgova ulica št. 3

Nočemo lenariti, hočemo delati.

Trudimo se, da dovršeno postrežemo svoje odjemalce. Izdelujemo obutev za vsako vreme in vsak poklic. Izpopolnjujemo kakovost obutve. Za isti denar, ki ste ga prej izdali za par čevljev, kupite sedaj pri nas obutev za vso družino. Naša obutev je delo jugoslovanskih delavcev in iz usnja domačih tvornic.

Lufov vložek 5 Din.

Rata

59.-

Vrsta 2944-00

Sandale ne žulijo ne nog ne žepa. - Otroške št. 22-26 39 Din, št. 27-33 49 Din, ženske št. 34-38 59 Din, moške št. 39-46 69 Din.

49.-

Vrsta 3661-00

Otroški visoki čevlji iz rjavega ali črnega boksa z trpežnim usnjenim podplatom. Isti v raznih kombinacijah za isto ceno.

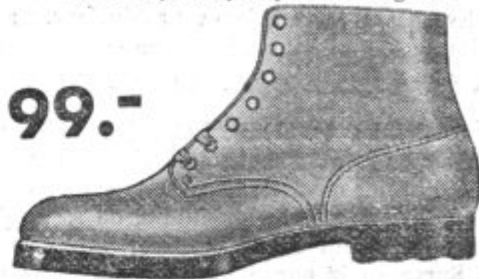
99.-

Vrsta 2927-15

Okusni moški polčevlji iz rjavega govejega boksa z močnim usnjenim podplatom. Udobna oblika daje čevljem posebno eleganco.

99.-

Vrsta O167-00

Čizme iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Za delo na polju in za vsak štrpaci.

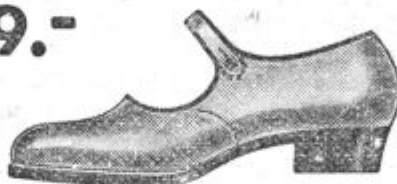
49.-

Vrsta 4435-05

Zenski sivi platneni čevlji z gumijastim prožnim podplatom. Praktični so za vsakdanjo nošnjo. Otroški 39 Din.

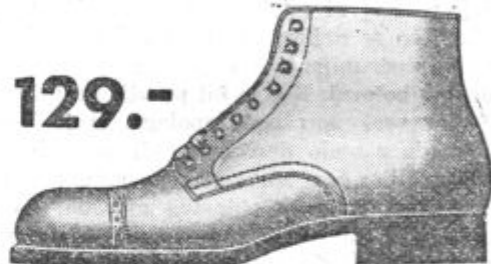
79.-

Vrsta 3945-03

Za vsakdanjo uporabo praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki je potreben vsaki gospodinjji.

129.-

Vrsta 3967-22

Udoben čevlji široke oblike iz močnega boksa z gumijastim podplatom, ki izdrži trikrat toliko kot usnjen podplat.

Pri nas dobite dobre in cenene nogavice: moške 5 Din, otroške 7 Din, ženske 19 Din.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domačih živali je brezdvomno

MASTIN

Lekarna Trnkóczy
(zraven rolovža)
Ljubljana 66

Pred poroto.

Obtoženčeva podjetja so zadnje čase hitro pešala. Ničesar več ni mogel doseči...
Glas iz občinstva: Niti državne meje.

Pred sodnikom.

«Obtoženi ste, da ste ukradli zasebnemu tožitelju 1000 Din. Ali želite zagovornika?»
«Ne, gospod sodnik, ampak naj mi dovolijo, da obdržim denar kar sam.»

Odpovedni rok je kriv.

«Kako to, Marička, da ste bili v zadnjih treh službah povsod samo po 14 dni?»
«Odpovedni rok je kriv, milostiva; pred 14 dnevi ni mogoče zapustiti službe.»

Sovražnik mesa.

«Sklenil sem postati rastlinojedeč.»
«Po zdravnikovi odredbi?»
«Ne, na mesarjevo željo. Odklonil mi je namreč kredit.»

V pomladnem jutru.

Dve dekleti sedita kraj gozda. Narava je odeja v mlado zelenje, vse se prebuja in klije. Prva pravi: «Kako krasno jutro je! Zdi se mi kakor v raju.»
«Dà, samo Adama ni», meni druga.

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletanje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdiko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica števil. 2.

MALI OGLASI

Rešite se dolgov,

postavite si lasten dom z brezobrestnim posojilom «Stavbne hranilnice in posojilnice», Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15e. 219

217

Kmečki mli

na vodo s štirimi pari kamnov, stanovanjem za mlinarja, hlevom za par glav živine in z nekaj polja odda takoj v najem Marinka Andrejčič-Hočevar, Zgornji Brnik, pošta Cerklje pri Kranju.

Zaradi preselitve se prodaja srednje posestvo, sestojече iz hiše, hleva in parne ter ležeče v Trnovci, občina Zabukovje. Posestvo je pripravno za kakega obrtnika. Več pove Kristina Vouk, Kladje št. 4, pošta Blanca ob Savi. 224

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Prodaja se zaokroženo posestvo,

ki meri 23 oralov in sestoji iz zidane hiše in gospodarskih poslopij (vse v dobrem stanju), lepega sadnega vrta, lepega vinograda in gozda. Oddaljeno je od železniške postaje v Sevnici 45 minut, od župnijske cerkve v Boštanju 20 minut. Več pove Jožef Zupanc, Sevnica ob Savi št. 72.

Zenitna ponudba.

Mladenič, star 34 let, ki ima 35.000 dinarjev gotovine, se želi seznaniti zaradi ženitve z gospodično, staro od 22 do 30 let, ki bi imela primerno posestvo ali pa vsaj nekaj premoženja. Pisma je poslati, če mogoče s sliko in navedbo imetja, upravi «Domovine» pod šifro: A. L.

Cesa ne smemo, ako se hočemo dobro počutiti?

Ne smemo jesti premalo kuhane jedi.
Ne smemo požirati slabo prežvečene hrane.
Ne smemo naglo in preveč jesti.
Ne smemo čutiti odvratnosti do jedi.
Ne smemo trpeti, da nam leži hrana neprebavljena težko v želodcu.

Ne smemo imeti želodčnih bolečin, zgage in krčev. Ne smemo imeti vzpehavanja in ne smemo se čutili napete, temveč je treba, da se pobrigamo za dobro prebavo in urejeno stolico, brez katerih ni dovolj kroženja krvi a zaradi tega tudi ne zdravja. Ako smo nezadovoljni s prebavo in z delovanjem črevesja, nam bodo dobro dele Fellerjeve Elsa-pilule, 6 škatlic 30 Din, 12 škatlic 50 Din, in Elsašvedske kapljice (2 steklenici 50 Din). Vse že z zavojnico in poštnino vred pri lekarnarju Evgenju V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje
Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.